

Företagens totala regelkostnader

– år 2005 jämfört med år 2008

Mars 2010

En uppföljning av
fem företags totala
regelkostnader till
följd av statliga
regelverk år 2008
jämfört med år 2005.

Sammanfattning

I diskussioner med företag är det uppenbart att deras problemställningar, med avseende på olika regelverk, går utöver den relativt snäva frågan om administrativ börda. För att visa att det för företagen finns flera andra dimensioner kopplade till olika statliga regelkrav genomförde NNR under 2006 en studie av sex olika företags totala regelkostnader. Vi delade in regelkostnaderna i kategorierna administrativa, finansiella och materiella. Indelningen i de tre kategorierna utgår från att lagstiftningen ställer olika typer av krav på företagen.

Mot bakgrund av att det genomförts ett flertal ändringar i olika regelverk finner vi det intressant att försöka kvantifiera i vilken utsträckning ändringarna har påverkat de nu fem medverkande företagens totala regelkostnader. I uppföljningsstudien ingår de ändringar som ägt rum av lagstiftningen fr.o.m. 2006 t.o.m. 2008.

Inom ramen för vår kartläggning av ändringar visar det sig att majoriteten av ändringarna är relaterade till de administrativa kraven följt av förändringar av de finansiella kraven och minst ändringar är relaterade till de materiella kraven. Ett övergripande resultat från studien är att det främst är ändringar av de finansiella kraven som påverkar företagens totala regelkostnader. NNR kan även konstatera att det endast ägt rum marginella förändringar av företagens kostnader relaterade till ändrade administrativa krav, trots många förändringar kopplade till dessa krav.

Det företag där vi kan konstatera störst ökning är Tranås Energi som ingår med sin fjärrvärmeverksamhet och där ökar de totala regelkostnaderna med ca 5.8%. Orsaken till ökningen är att det genom ändringar i fjärrvärmelagen införts nya kostnadsdrivande materiella krav. WelcomeGruppen, som bedriver hotell- och restaurangverksamhet, är det företag i studien som uppvisar störst minskning. I deras fall uppgår minskningen till ca 8,9 % och beror främst på sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar i åldern 18-26 år, d.v.s. en förändring av de finansiella kraven. För övriga medverkande företag – Kemibolaget i Bromma, Gnosjö Automatsvarvning och Stjernsunds Gård – kan resultaten betraktas som oförändrade.

NNR menar att regeringen alltjämt måste fortsätta arbetet med att förenkla för företagen och förbättra företagsklimatet i Sverige. Såväl vår grund- som uppföljningsstudie visar att det finns mycket starka skäl att bredda det politiska perspektivet till fler aspekter än de administrativa kraven. I annat fall kommer inte åtgärderna förmå att hantera många av frågorna som finns på företagens önskelista.

För att i framtiden komma fram till så låga regelkostnader som möjligt föreslår NNR att följande åtgärder sammantaget vidtas:

1. I samband med diskussion om nya regler, välj det alternativ som medför lägst kostnader för berörda företag.
2. Utvärdera i efterhand vilka effekter olika regler haft.
3. Inkludera forskarvärlden i större utsträckning gällande studier om effekter av olika regler och hur de påverkar företag och samhälle.
4. Bredda den systematiska diskussionen om regler.
5. Anlita extern expertis för att genomföra kvalificerade konsekvensanalyser.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte, avgränsningar och metod	7
1.3 Rapportens disposition	8
2 Gnosjö Automatsvarvning	9
2.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat.....	9
2.2 Utveckling av företagens regelbörda	10
2.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område	13
2.4 Analys och slutsatser	15
3 Stjernerunds Gård	16
3.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat.....	16
3.2 Utveckling av företagens regelbörda	17
3.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område	20
3.4 Analys och slutsatser	22
4 Kemibolaget i Bromma.....	23
4.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat.....	23
4.2 Utveckling av företagens regelbörda	24
4.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område	27
4.4 Analys och slutsatser	29
5 WelcomeGruppen	30
5.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat.....	30
5.2 Utveckling av företagens regelbörda	31
5.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område	34
5.4 Analys och slutsatser	35
6 Tranås Energi.....	36
6.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat.....	36
6.2 Utveckling av företagens regelbörda	37
6.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område	40
6.4 Analys och slutsatser	41
7 Övergripande observationer	42
7.1 Generellt om förändringarna	42
7.2 Efterfrågade ändringar	43
8. Avslutande kommentarer och åtgärder.....	44
8.1 Kommentarer	44
8.2 Vad behövs för att skapa tillväxt?	46
8.3 Åtgärder	47

Citera och använd gärna material från rapporten, men återge alltid källan.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Frågan om utformningen av olika regler är ett område som företag och företagare ofta lyfter fram som en prioriterad fråga i samband med undersökningar angående vilka hinder de ser för tillväxt och expansion av verksamheten. I Sverige har frågan om regelförenkling varit en process som olika regeringar under det senaste decenniet drivit med olika ambitionsnivå, upplägg och inriktning för att komma åt de områden som företagen upplever vara problematiska att hantera.

I Sverige har framförallt under 2000-talet sittande regeringar varit inriktade på arbetet med s.k. administrativ börda som grundar sig på vilka informationskrav som olika regelverk innehåller. Arbetet påbörjades redan år 2003 när de första mätningarna genomfördes med den s.k. standardkostnadsmodellen (SCM) som utvecklades i Nederländerna i mitten på 1990-talet.

Den sittande regeringen har slutfört kvantifieringsarbetet med mätningar på alla områden som berör företag och resultaten visar att kostnaden för att följa regelverken enligt SCM metoden uppgår till ca 96,7 miljarder kr, givet den utformningen av kraven som gällde år 2006. Regeringens målsättning är att den administrativa bördan ska minska med minst 25 % under innevarande mandatperiod. Målet gäller netto och det innebär att eventuellt nya kostnader under mandatperioden adderas till totalsumman under förutsättningen att kraven anses vara relaterade till grundkraven. Totalsumman brukar i mätsammanhang benämnas för nollbas. Detta innebär att det krävs en större reduktion än med faktiska 25 % om målet ska kunna nås till följd av flera nya tillkommande krav.

Sverige är på inget sätt unikt när det gäller arbetet och inriktningen på arbetet med regelförenkling. Av EUs 27 medlemsstater är det 22 som mäter den administrativa bördan kopplad till de regelverk som berör företag. Även EU-kommissionen har skattat den administrativa bördan med en modifierad version av SCM och analogt antagit en målsättning på 25 % minskning till år 2012, som dock till skillnad mot Sverige gäller brutto.

Orsaken till denna utveckling, nationellt och internationellt, är den ökade insikten om att det finns en koppling mellan utformningen av olika regelverk, i bred bemärkelse, och förutsättningar för att skapa tillväxt. I en globaliserad värld är det inte bara marknader som är konkurrensutsatta utan även utformningen av regelverken är en viktig del. Det visar framförallt en relativt omfattande internationell forskning om dessa frågor som brukar benämnas institutionell ekonomi och som i bred bemärkelse handlar om effekterna av de ramvillkor som det politiska systemet fastställer.

Med tanke på att Sverige har varit medlem i Europeiska unionen sedan 1995 har vi allt fler krav i svensk lagstiftning som grundar sig på beslut som fattats i EU. NNR har som en separat del under 2007 presenterat vilka regelkostnader som härstammar från EU respektive nationella beslut¹. Av den rapporten framgår att vissa områden av naturliga skäl, där det finns en stark gemensam politik, som t.ex. jordbruk- och livsmedelspolitiken, har en hög andel av regelkostnaderna som

¹ Rapporten, Så påverkar EU företagens regelkostnader, NNR 2007.

grundar sig på EU beslut. De finansiella kostnaderna är dock till mycket stor del något som Sverige självständigt beslutar om. Beroende på bransch och verksamhet härstammar i olika utsträckning företagens regelkostnader av EU beslut respektive nationellt fattade beslut.

NNR finner att frågan om reglers effekter för företag är mycket bredare än den smala definitionen bakom begreppet administrativ börda. NNR genomförde därför under 2006 en studie med sex olika företag där vi skattade kostnaderna för att följa samtliga regelverk år 2005. Vi valde därför att kalla projektet för Företagens totala regelkostnader.

Mot bakgrund av att det genomförts ett flertal förändringar i regelverken sedan 2005 finner vi det intressant att följa upp fem av företagen som varit vänliga att vilja delta igen. Vi har därför försökt att kvantifiera vilka effekter ändringarna haft på företagens totala regelkostnader. Samtliga grundrapporter från 2006 och 2007 finns publicerade på www.nnr.se.

1.2 Syfte, avgränsningar och metod

Vi utgår i studien från företagens direkta kostnader som företagen anger att de har för olika moment som de berörs av. I likhet med tidigare studie delar vi in regelkostnaderna i kategorierna administrativa, materiella och finansiella regelkostnader.

De olika kategorierna definierar vi på följande sätt:

- **Administrativa kostnader:** Kostnader för att upprätta, lagra eller skicka information till t.ex. myndigheter eller tredje part.
- **Materiella kostnader:** Kostnader för investeringar i anläggningar eller personal, kostnader för genomförande av åtgärder, till exempel rehabilitering eller åtgärder kopplade till arbetsmiljö.
- **Finansiella kostnader:** Kostnader i form av betalda skatter och avgifter.

För att genomföra uppföljningen av företagens totala regelkostnader, med de fem företag som nu ingår, har vi genomfört en kartläggning av de väsentliga förändringarna som gjorts i regelverken och som bedöms kunna påverka de olika företagen. NNR har för att kunna genomföra kartläggningen fått mycket värdefull hjälp från ett stort antal experter från olika näringslivsorganisationer inom NNRs medlemskrets. Vi har totalt identifierat att det skett förändringar på något sätt i 21 % av kraven. Förändringarna domineras av ändrade administrativa krav med en andel på 50 %, medan ändrade materiella krav uppgår till 23 % och andelen ändrade finansiella krav uppgår till 27 %.

Förändringar kan i detta sammanhang vara nya krav, ändrade krav eller borttagna krav som alla delas in i någon av de tre kategorierna regelkostnader. Analysen avseende förändringarna har sedan utnyttjats av konsultfirman Arkitraven, som med kartläggningen som utgångspunkt tagit fram ett frågebatteri som fångar upp de relevanta ändringarna inom arbetsrätt-, miljö, skatte- och branschområdet.

En unik enkät för varje företag har ca 14 dagar före intervjutillfället skickats över till företaget. Vid intervjutillfället har personal från NNR, Arkitraven och i vissa fall branschexperter medverkat. Under själva intervjun har det förts en diskussion

om hur företagen ser på förändringarna, vad de gjort för att leva upp till kraven och vilken kostnad de haft för detta.

För att ge företagen vägledning när det gäller effekter av ändrade krav har vi presenterat den kostnad företagen uppgivet att de hade under 2005, givet att de hanterade kraven, och uppmanade företagen att värdera om förändringen påverkat kostnaderna och i så fall, om de minskat, ökar eller om det är samma kostnad. Borttagna krav där företagen hade kostnader under 2005 subtraheras från regelkostnaderna. För tillkommande nya krav kvantifieras kostnaden utifrån vad och hur företagen faktiskt gjort för att leva upp till kravet. Arkitraven har efter genomförda intervjuer sammanställt en dokumentation över resultaten för respektive företag.

För att kunna genomföra uppdateringen och kunna utnyttja det underlag vi erhöll år 2006 måste vi göra vissa grundläggande antagande. Mot denna bakgrund har vi gjort följande antaganden:

- Lönen för eget arbete antas vara den samma 2005 som 2008. Vi använder även samma externa kostnader.
- Vi antar att verksamhetsåret 2005 var ett normalår för berörda företag och därmed även att kartlagda kostnader för 2005 år anses vara normala. Det innebär att vi även antar att resultat, omsättning och antalet anställda är samma de båda åren.
- Vi stämmer av att företagets verksamhet inte förändrats på något betydande sätt. I annat fall kunde vi få med kostnader som grundar sig på strukturella faktorer och som inte kan härledas till förändringar av regelverket.

Genom detta tillvägagångssätt isolerar vi studien till att omfatta effekterna av olika regelförändringar för att skapa jämförbarhet mellan ursprungs- och uppföljningsstudien. Det bör understrykas att företagen är verksamma i olika branscher och av olika storlek som gör det föga meningsfullt med jämförelser mellan medverkande företag. Resultaten ska betraktas som en skattning för respektive företag och vilka effekter identifierade ändringar haft i de fall företagen berörts.

1.3 Rapportens disposition

I kapitel två till sex presenteras de medverkande företagen och vilka effekter som tillkommande och borttagna krav haft på företagets regelkostnader. I kapitel sju görs en summering av resultaten och i det avslutande kapitlet åtta presenteras en sammanfattande diskussion samt ett antal förslag på åtgärder.

2 Gnosjö Automatsvarvning

2.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat

Gnosjö Automatsvarvning AB är ett familjeföretag som efter generationsskifte 1988, från Solweig och Olle Fransson, blev döttrarna Anna och Linda Fransson majoritetsägare. Företaget har varit i familjens ägor sedan 1974.

Gnosjö Automatsvarvning är specialiserat på att svarva komplexa detaljer i långa serier där beställaren har stora krav på en hög precision. Kunderna finns främst inom fordons- och verkstadsindustrin. Exporten uppgår till ca 20 % av omsättningen med mottagare i Storbritannien, Tyskland, Danmark, Ungern, Nederländerna och USA.

Företaget har varit framgångsrikt under många år och ökat såväl omsättning som vinst, men påverkats starkt i negativ riktning av finanskrisens inträde under hösten 2008. Omsättningen har från 2005 till 2008 ökat med 7,7 miljoner kr och antalet helårsanställda har under perioden ökat från 26 till 31. Mer information om företaget finns på deras hemsida, www.automatsv.se

När det gäller företagets regelkostnader skattade NNR år 2005 dessa till ca 4,7 miljoner kr och det var framförallt kostnader relaterade till skatteområdet som dominerade.

Linda, Solweig och Olle Fransson på Gnosjö Automatsvarvning AB.

2.2 Utveckling av företagets regelbörda

Företaget bedriver i stort sett samma verksamhet som vid förra intervjutillfället och har inte med börjat några nya verksamhetsgrenar utan tillverkar samma typer av produkter idag som vid ursprungsstudien. Organisationen är densamma idag som för 2005. Detta betyder att det i allt väsentligt är samma företag vid båda studierna, om än något större vid uppföljningen.

Vi har inom ramen vår inventering av regeländringar kommit fram till att det skett 20 ändringar där fördelningen mellan olika områden framgår av tabellen 2:1.

Tabell 2:1 Antalet identifierade förändringar per område

	Ursprungligt antal krav	Antal förändringar
Arbetsmarknad	35	5
Miljö	26	7
Skatt	40	6
Bransch	7	2
Totalt	108	20

I tabellen 2:2 redovisas hur antalet ändringar fördelar sig på de tre kategorierna regelkostnader som vi utnyttjar inom ramen för projektet.

Tabell 2:2 Ändringar fördelat per regelkategori

Typ av regelkostnad	Procentuell fördelning av ändringar
Administrativa	55 %
Finansiella	35 %
Materiella	10 %

Det finns fall där utvecklingen av företaget påvekar de tider man lägger ner på att uppfylla regler. På Gnosjö Automatsvarvning har momshanteringen delvis påverkats av omsättningsökningen. När företaget gick över 50 miljoner kr så betalas moms vid ett datum och arbetsgivaravgifter vid ett annat. Detta ger en marginell teoretisk kostnadsökning men skillnaden i tidsåtgången är så liten att det inte går att kvantifiera effekten.

Rensat för variabler som kostnadsökningar, omsättningsökning etc. enligt de antagande som vi redovisar i avsnitt 1.2 kan det konstateras att regelkostnaderna utvecklats på följande sätt mellan 2005 och 2008:

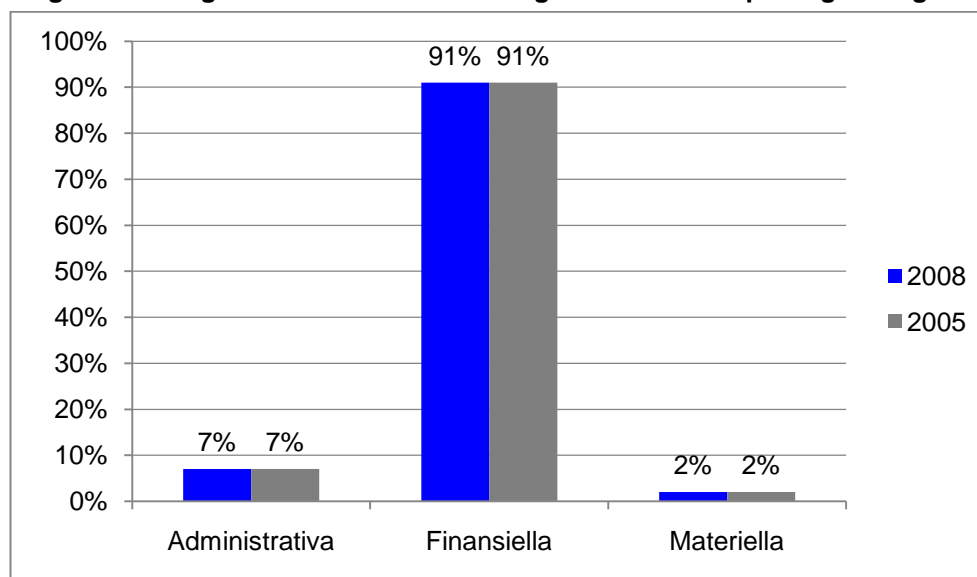
Tabell 2:2 Regelkostnader 2008 jämfört med 2005 fördelat på olika områden

	Regelkostnad 2005	Regelkostnad 2008	Skillnad (kr)
Arbetsmarknad	121 581	121 581	0
Miljö	112 611	112 611	0
Skatt	4 538 584	4 428 869	- 109 715
Bransch	57 904	78 064	20 160
Totalt	4 830 680	4 721 024	- 89 555

De totala regelkostnaderna för Gnosjö Automatsvarvning är ca 1,9 % lägre 2008 jämfört med 2005. Skatteområdet står för hela minskningen.

Det kan konstateras att sammansättningen av företagets regelkostnader är mycket likartad som för år 2005. De administrativa kostnaderna står för 7 %, de materiella kostnaderna står för 2 % och de finansiella kostnaderna står för 91 % av företagets totala regelkostnader 2008. I det följande diagrammet åskådliggörs sammansättningen av företagets regelkostnader 2005 respektive 2008.

Diagram 2:1 Regelkostnadernas fördelning 2008 och 2005 per regelkategori

Av diagrammet framgår att ändringarna är så marginella att de inte förmår förändra den procentuella fördelningen.

Arbetsmarknad: När det gäller ändringar som skett på arbetsmarknadsområdet har ingen av de förändringar som ägt rum påverkat företaget.

Exempel:

- Förändringen gällande tidsbegränsade anställningar enligt LAS påverkar inte Gnosjö eftersom företaget inte har några tidsbegränsade anställningar.
- Borttagandet av den särskilda sjukförsäkringsavgiften påverkar inte företaget eftersom de inte haft några sjukskrivna som gjort att avgiften aktualiserats.

Miljö: På miljöområdet kan det konstateras att ingen av de förändringar som ägt rum har påverkat företaget.

Exempel:

- Förändringen kopplat till miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljökonsekvensbeskrivningar, där det fr.o.m. 2008 finns nya gränser för tillstånds- och anmälningsplikt enligt miljöbalken, har inte berört företaget. Företaget ligger kvar inom sin tillståndsplikt, B-tillstånd.
- Det elektroniska systemet för tillsyn och egenkontroll har inte påverkat företaget eftersom företaget använde sig av elektronisk fil även tidigare, varför förändringen inte ger upphov till någon mätbar skillnad i tidsåtgång.

Skatt: Den sänkning i regelkostnader som kan konstateras för företaget är helt och hållet relaterat till förändringar på skatteområdet. Totalt har förändringarna på skatteområdet minskar regelkostnaderna med 2 % av den totala regelkostnaden och 2,4 % av regelkostnaden på skatteområdet.

Orsaker till minskningen:

- Minskningen av regelkostnaderna för skatteområdet hänger samman med minskningen av arbetsgivaravgifter. Minskningen är tudelad:
 - En liten del handlar det om den generella minskning från 32,46% vid ursprungsstudien som har minskat till 32,42 % under 2008.
 - Minskningen av arbetsgivaravgifter för anställda under 26 från 32,46 % till 21,31 %.

Det är framför allt den andra förändringen som har fått genomslag på kostnaderna i företaget, vilket har att göra med att minskningen i procent är förhållandevis stor och att den gäller fyra heltidsanställda personer. Totalt omfattar denna minskning 109 715 kr.

Bransch: Inom området som är specifikt för branschen kan det konstateras att regelkostnader för Gnosjö Automatsvarvning ökat något. Brutto ökar branschlagstiftningen den totala regelkostnaden med 0,4 % och 35 % för området. Anledningen till att det totala genomslaget inte blir större hänger samman med att branschlagstiftningen är så pass liten för företaget.

Orsaker till ökningen:

- Ökningen av regelkostnaderna för branschlagstiftningen beror på införandet av REACH. Kostnaden hänger samman med att utreda hur Gnosjö omfattas av REACH. Detta betyder att det inte är någon löpande kostnad.

2.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område

I samband med uppföljningsintervjuerna ställdes kompletterande frågor till företagen.

- Hur bedömer företaget att förändringar som trätt i kraft under 2009 eller därefter kända förändringar förväntas påverka verksamheten?
- Vilka är de viktigaste förändringarna som skulle behövas vidtas inom respektive regelområde för att företagets villkor skulle förbättras eller för att företaget skulle känna sig mer tillfreds med den rådande situationen?

I det fall företaget lämnat några synpunkter på ovanstående frågeställningar redovisas kommentarerna per område.

Arbetsmarknad

Gnosjö Automatsvarvning menar att anställningsformer är ett problem generellt för svenska företag och detta därför skulle behöva ses över och underlättas för att bättre stämma överens med företagets behov. Anställningsformer är dock inte något stort problem för just Gnosjö Automatsvarvning eftersom det i Gnosjöområdet finns en generell brist på arbetskraft. I de fall personer blir varslade får flertalet nytt arbete jobba ganska omgående.

Företaget ifrågasätter delvis kravet på skyddsombud som finns för företag. Företaget menar att man inte har något formellt utsett skyddsombud, men trots detta har Metall aldrig haft några synpunkter på detta vid skyddsronder.

När det gäller jämställdhetsplan och lönekartläggning från 2009 tror Gnosjö Automatsvarvning att de i stort kommer lägga ner ungefär lika mycket tid som tidigare eftersom lönekartläggning alltjämt kommer göras årligen p.g.a. att den används i samband med lönerevision.

Miljö

Gnosjö Automatsvarvning lägger ner ca 40 timmar per år på att upprätta en miljörapport. I och med att de och andra företag lägger ner mycket tid på detta menar företaget att de skulle vilja få återkoppling kopplat till miljörapporten. Företaget vill veta hur de ligger till i förhållande till andra företag. De vill också veta vad som är normalt att förbruka av olika ämnen för olika typer av företag. Det intryck företaget idag får är att länsstyrelsen begär in miljörapporten, men att den därefter inte används på ett kvalificerat sätt.

Företaget önskar mer av feedback och återkoppling relaterad till avgifterna för prövning och tillsyn, vilken är ca 27 000 kr per år. Företaget menar att eftersom de betalar denna summa borde de också kunna förvänta sig någon form av återkoppling från länsstyrelsen. Här menar företaget att det finns en hel del att önska av ansvarig myndighet.

Ett potentiellt kostsamt krav som företaget har på sig gäller en lokal och industritomt där Gnosjö Automatsvarvning verkade mellan 1982 och 1995. När företaget verkade där användes ett ämne (tri) som senare blev förbjudet. Företaget tvingas långt efter att företaget flyttat därifrån bistå länsstyrelsen med uppgifter för att myndigheten ska kunna bedöma hur stor risken för miljöskador är på den aktuella fastigheten. För detta ändamål anlidade företaget en extern konsult med uppgift att göra en saklig bedömning mellan 1-4 på en ren riskskala (MIFO fas 1). Konsulten bedömde risken till mellan 2 och 3. Detta resulterade i att länsstyrelsen klassade det som 2 utan saklig grund, mest för att vara på den säkra sidan. Företaget bedömer att de utöver kostnader för den externa konsulten spenderat internt arbete motsvarande ca 40 timmar på hanteringen av ärendet, d.v.s. riskklassning av en fastighet som avyttrades för 13-14 år sedan. Mot bakgrund av företagets erfarenheter av hur ansvarsfrågan relaterad till eventuella miljörisker har hanterats ser de gärna att reglerna ses över med syftet att göra lagstiftningen mer rättssäker och tydlig.

Skatt

Gnosjö Automatsvarvning menar att sänkt arbetsgivaravgift skulle vara välkommet, eftersom det i nuläget är dyrt att anställa personal. Dock efterfrågar företaget inte bara sänkt avgift utan även bättre information om vad som sker med de medel företaget betalar in, d.v.s. hur arbetsgivaravgiften etc. används av staten.

Företaget efterfrågar en lösning där vissa av de pengar som idag betalas in i skatt skulle kunna sättas av till ett kompetenskonto av något slag. Ett sådant kompetenskonto skulle kunna användas av utbildning av personal i dåliga tider.

Företaget menar att de även fortsättningsvis kommer använda revisor även om det skulle vara lagligt för dem att inte göra det. Anledningen till detta är att företaget vill kunna göra en korrekt och bra årsredovisning för att visa upp mot sina stora kunder.

Bransch

Kopplat till branschlagstiftningen, som är företagets minst kostsamma regelområde, ser företaget inga direkta behov av förändringar.

2.4 Analys och slutsatser

Denna uppföljande studie visar att det inte skett några större förändringar i regelkostnaderna för Gnosjö Automatsvarvning. De 1,9 % som regelkostnaderna har minskat är helt kopplat till minskningar på skatteområdet, d.v.s. minskade finansiella regelkostnader. Detta betyder att det inte skett några minskningar av de administrativa kostnaderna överhuvudtaget för företaget.

Eftersom skatteområdet är så dominerande för företaget vad gäller regelkostnader, så får även förhållandevis marginella skillnader på det området ett stort genomslag. Den största enskilda minskningen avser en avgift som berör fyra personer i företaget, och trots detta så får det genomslag på de totala regelkostnaderna.

Genomgången ovan visar att företaget inte bara efterlyser minskade regelkostnader inom olika områden, utan också en bättre transparens från staten och myndigheternas sida gällande vad som händer med de pengar som företagen betalar i form av skatter och avgifter samt vad olika typer av uppgifter används till som företaget tvingas skicka in.

3 Stjernerunds Gård

3.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat

Stjernerunds Gård är ett relativt stort lantbruksföretag som drivs och ägs av makarna Inga-Lill och Mikael Gilbertsson. Företaget bedriver sin verksamhet inom traditionella lantbruksgrenar som växtodling, nötköttsproduktion, äggproduktion, entreprenadverksamhet och skogsbruk. De har även påbörjat verksamhet inom energibranschen med en biogasanläggning och fastighetsområdet i form av projektet Hammarterassen som planeras bli fritidshusområde.

Företaget har sedan starten haft en stadig tillväxt, exempelvis har omsättning ökat från 2,2 miljoner kr 1995 till att 2008 vara 22,5 miljoner kr. I förhållande till grundstudien har antalet anställda ökat från 7 stycken till att år 2008 vara 14 årsanställda. Omsättningen har för samma period ökat från 16 miljoner kr till 22,5 miljoner kr.

Stjernerunds Gård har erhållit flera utmärkelser, bl.a. för vara ett snabbväxande företag och för utmärkelser från Naturskyddsföreningen för sitt engagemang att bevara naturlandskapet. Mer information om företaget kan erhållas via www.Stjernerundsgard.se

Beträffande företaget regelkostnader skattade vi dessa år 2005 till 2,557 miljoner kr. Det var framförallt kostnader relaterade till bransch- och skatteområdet som stod för en majoritet av företagets regelkostnader.

Mikael och Inga-Lill Gilbertsson på Stjernerunds Gård.

3.2 Utveckling av företagets regelbörda

Företaget har i stort sett samma verksamhetsgrenar som vid ursprungsstudien. En skillnad är att företaget inte längre hyr ut stugor, men då detta har varit en mycket liten del av verksamheten bedöms det inte påverka regelkostnaderna för denna studie.

Stjernsund har styckat av ett antal tomter till försäljning, men den delen av verksamheten är alltför ny och begränsad för att veta om det ger upphov till några löpande kostnader associerade till lagstiftningen.

Vi har inom ramen vår inventering av regeländringar kommit fram till att det skett 38 ändringar. Fördelningen mellan olika områden framgår av tabellen 3:1.

Tabell 3:1 Antal förändringar per område

	Ursprungligt antal krav	Antal förändringar
Arbetsmarknad	35	5
Miljö	28	10
Skatt	40	7
Bransch	17	16
Totalt	120	38

I tabellen 3:2 redovisas hur antalet ändringar fördelar sig på de tre kategorierna regelkostnader som vi utnyttjar inom ramen för projektet.

Tabell 3:2 Ändringar fördelat per regelkategori

Typ av regelkostnad	Procentuell fördelning av ändringar
Administrativa	46 %
Finansiella	16 %
Materiella	38 %

Organisationen är densamma idag som för 2005. Sammantaget betyder detta att det i allt väsentligt är samma företag vid båda studierna, om än ganska mycket större sett till omsättning och antalet anställda vid uppföljningen.

Rensat för variabler som kostnadsökningar, omsättningsökning etc. som vi beskriver i metodavsnittet 1.2 ovan har regelkostnaderna utvecklats på följande vis mellan åren 2005 och 2008:

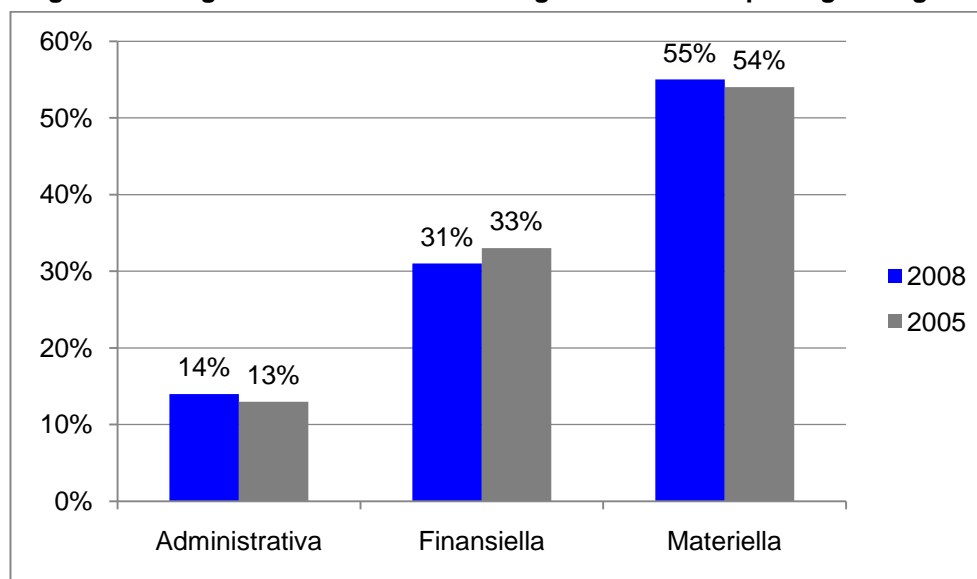
Tabell 3:3 Regelkostnader 2005 jämfört med 2008 fördelat på olika områden

	Regelkostnad 2005	Regelkostnad 2008	Skillnad (kr)
Arbetsmarknad	300 445	300 445	0
Miljö	100 750	119 750	19 000
Skatt	1 005 000	953 234	- 51 766
Bransch	1 150 991	1 152 991	2 000
Totalt	2 557 186	2 526 420	- 30 766

Den totala minskningen av regelkostnaderna för Stjernsunds gård är ca 1,2 %. Skatteområdet står för hela minskningen.

Det kan konstateras att sammansättningen av företagets regelkostnader år 2008 är relativt oförändrad i förhållande till år 2005. De administrativa kostnaderna står för 14 %, de materiella kostnaderna för 55 % och de finansiella kostnaderna står för 31 % av företagets totala regelkostnader. I diagrammet nedan åskådliggörs sammansättningen av företagets regelkostnader 2005 respektive 2008.

Diagram 3:1 Regelkostnadernas fördelning 2008 och 2005 per regelkategori

Av diagrammen framgår att det handlar om förändringar som endast ger en skillnad på enstaka procentenheter.

Kommentar per område:

Arbetsmarknad: Ingen av de förändringar som ägt rum på arbetsrättsliga området har påverkat företaget.

Exempel:

- Förändringen gällande tidsbegränsade anställningar enligt LAS påverkar inte Stjernerund eftersom de tidsbegränsade anställningar företaget använder aldrig kommer upp i så långa tider att de omfattas av reglerna.
- Borttagandet av den särskilda sjukförsäkringsavgiften påverkar inte företaget eftersom de inte haft några sjukskrivna som gjort att avgiften aktualiseras.

Miljö: Kostnaderna för miljöområdet har ökat med ca 19 %, vilket hänger samman med ett par förändringar.

Orsaker till ökningen:

- I och med införandet av elektroniskt system och omläggning av miljörapporteringen ansåg företaget att miljörapportering blev för krånglig att sköta det själva, varför de har engagerat extern part för att hjälpa till. Detta ger en merkostnad per år på 15 000 kr.
- Stjernerund ingår i en arbetsgrupp runt miljömålsarbete i Askersunds kommun. Även om detta inte är ett lagkrav, tolkas det av företaget som att de absolut bör delta i arbetet som en god representant för lantbruksföretagen. Deltagande i dessa möten ger upphov till en kostnad på ca 4 000 kr per år.

Skatt: Hela minskningen av regelkostnaden för företaget kommer från skatteområdet. Totalt har förändringarna på skatteområdet reducerat regelkostnaderna med 2 % av den totala regelkostnaden och 5,1 % av regelkostnaden på skatteområdet.

Orsaker till minskningen:

- Minskningen av regelkostnaderna för skatteområdet hänger samman med minskningen av arbetsgivaravgifter. Minskningen är tudelad:
 - En liten del handlar det om den generella minskning från 32,46% vid ursprungsstudien som har minskat till 32,42% under 2008.
 - Minskningen av arbetsgivaravgifter för anställda under 26 år från 32,46% till 21,31 %.

Det är framför allt den andra förändringen som har fått genomslag på kostnaderna i företaget, vilket har att göra med att minskningen i procent är förhållandevis stor och att den gäller motsvarande 2,5 heltidsanställda personer.

Bransch: Det finns en mycket liten ökning av regelkostnaden för branschlagstiftningen för Stjernerunds Gård. Brutto ökar branschlagstiftningen den totala regelkostnaden ytterst marginellt med 0,1 % och 0,2 % för området. Anledningen till att det totala genomslaget inte blir större hänger samman med att flera av de förändringar av branschlagstiftningen som ägt rum inte omfattar företaget eller att de i praktiken inte innebär någon skillnad.

Exempel:

- Den marginella ökningen av regelkostnaderna för bransch hänger samman med införandet av HACCP-principer. Vid införandet har företaget fått diskutera hur de eventuellt drabbas av lagstiftningen tillsammans med Anticimex. Detta innebär att kostnaden närmast är att betrakta som en engångskostnad.
- Kopplat till läkemedel skall fr.o.m. 2008 journal över läkemedelsbehandling sparas i fem år. Denna förändring menar Stjernsund inte ger upphov till någon ökad kostnad, dels eftersom den nedlagda tiden för lagring är marginell och dels eftersom de hade gjort det i alla fall av andra anledningar.
- Kopplat till stallar och stallmiljö finns en mängd förändringar som ägt rum. Här menar Stjernsund att de gör samma städning etc. som tidigare och att det förändringarna inte medför någon praktisk skillnad jämfört med tidigare.

3.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område

I samband med uppföljningsintervjuerna ställdes kompletterande frågor till företagen.

- Hur bedömer företaget att förändringar som trätt i kraft under 2009 eller därefter kända förändringar förväntas påverka verksamheten?
- Vilka är de viktigaste förändringarna som skulle behövas vidtas inom respektive regelområde för att företagets villkor skulle förbättras eller för att företaget skulle känna sig mer tillfreds med den rådande situationen?

I det fall företaget lämnat några synpunkter på ovanstående frågeställningar redovisas kommentarerna per område.

Arbetsmarknad

Stjernsund vill gärna se att kravet på rehabilitering för den anställda förtydligas gällande vilket ansvar ett företag har för olyckor som inträffat på fritiden. De har under tiden sedan ursprungsstudien haft en anställd som varit inblandad i en olycka på sin fritid. Trots detta menar Stjernsund att de i stor utsträckning fått engagera sig i ärendet. Företaget vill därmed ha en ökad tydlighet, för alla inblandade parter, när det gäller frågan om ansvar i ärenden av denna karaktär.

Miljö

Stjernsund menar att utifrån deras perspektiv är det flera av kraven i miljölagstiftningen som är för komplexa och diffusa. Detta har medfört att det skapats ett stort diskussionsutrymme beträffande vad olika krav innebär i praktiken. Det leder också till att för företag av Stjernsunds storlek nästan förutsätter att de tar in experthjälp, t.ex. från LRF konsult. Företaget efterfrågar därför tydligare och enklare regler, med mindre tolkningsutrymme och som det finns en större chans för det enskilda företaget att själv kunna hantera och på så sätt spara resurser på extern hjälp.

Beträffande miljötillstånd önskar Stjernsund se mer påbyggnadstillstånd än krav på helt nya tillstånd när verksamheten utvecklas och expanderas via förvärv. Detta beror på att det är mindre resurskrävande för företaget att ansöka om ett

påbyggnadstillstånd. Men beror även på att handläggningstiderna vid länsstyrelsen är snabbare vid påbyggnadstillstånd än vid tillstånd som gäller hela verksamheten.

En synpunkt från företaget gällande miljöområdet hänger inte samman med lagstiftningen i sig utan med hur den tillämpas vid olika länsstyrelser. Stjernsund menar att godtycke och olika tolkningar skapar problem i form av att vissa länsstyrelser är hårdare än andra, trots att lagstiftningen är den samma.

Skatt

Stjernsunds Gård menar att sänkt arbetsgivaravgift skulle vara välkommet, eftersom det i nuläget är kostsamt för företaget att anställa personal.

Stjernsunds Gård anser att det politiskt finns en bristande insikt om styrningsmekanismernas effektivitet när de beslutar höja dieselskatten. Den politiska uppfattningen tycks vara att åtgärden styr mot bättre miljöalternativ. Snarare leder skattehöjningen till ökade kostnader som leder till minskad svensk matproduktion, vilket innebär ökad livsmedelsimport som trots allt behöver samma mängd diesel för att producera den mängden livsmedel någon annanstans. Det är därför mycket viktigt att dieselskatten för jordbruket i Sverige inte är högre än i våra konkurrentländer.

Fastighetsskatten slår hårt mot jordbruksföretag som generellt har stora fastigheter i förhållande till många andra branscher och menar att det borde införas ett tak i likhet med vad som gäller för egna hem. Generellt menar Stjernsund att de gärna skulle se en skattlagstiftning som ger dem som jordbrukare samma villkor som andra branscher.

Stjernsund är i nuläget osäkra på om slopad revisionsplikt gäller dem. Företaget bedömer att den skillnad som det skulle innebära är en minskad kostnad på ca 15 000 kr för "underskriften" av revisor. Detta innebär att företaget alltså skulle ta hjälp av revisorn för bokslut etc., för att säkerställa att alla uppgifter är korrekta.

De förändrade 3:12-reglerna påverkas Stjernsund inte av.

Bransch

Inom branschlagstiftningen är de viktigaste förändringarna, som Stjernsund vill se, kopplade till EU-stöd. Från första djuret som är felmärkt (eller omärkt) slår sanktionsreglerna direkt mot gårdsstödet. En sådant omärkt djur kan kosta ca 10 000 kr, även om Stjernsund genom att titta på de märkta djuren och jämföra mot listor kan räkna ut vilket det omärkta djuret är. Stjernsund menar att i Skottland märks inte djuren före djuren skall skickas iväg, d.v.s. där har de en annan mindre kostsam tillämpning av samma regelkrav. Motsvarande hantering skulle vara välkommen i Sverige.

Företaget anser att sanktionsreglerna för gårdsstödet bör ändras. Samma "brott" ger 3 % på gårdsstödet, medan det i miljöbalken finns en gräns på 5000 kr. Detta gör att gårdar med mycket gårdsstöd riskerar högre straff, vilket företaget finner vara djupt olyckligt.

Förändringarna av stall och stallmiljö (inklusive kraven på larm) som kommer under 2009 ger ingen påverkan på Stjernsund, eftersom de uppfyller kraven sedan tidigare.

Generellt

Inför ett regeltak kopplat till olika branscher som innebär att regelkostnaden inte får överstiga taket. Företaget menar att ett tak av denna karaktär skulle få statsförvaltningen i bred bemärkelse att tänka i nya banor och stimulera till ökad effektivitet.

3.4 Analys och slutsatser

Denna uppföljande studie visar att det i stort sett inte hänt något med regelkostnader för Stjernerunds gård. Reduktionen på ca 1,2 % är helt kopplat till minskningar på skatteområdet. Detta betyder att det inte skett några minskningar av de administrativa kostnaderna för företaget. Eftersom skatteområdet är så dominerande för företaget vad gäller regelkostnader, så får även förhållandevis marginella skillnader på det området ett stort genomslag. Den största enskilda minskningen avser en avgift som berör motsvarande 2,5 årsanställda i företaget, trots detta så får det ett direkt genomslag.

Genomgången ovan visar att företaget inte bara efterlyser minskade regelkostnader inom olika områden, utan också att de bördor som drabbar jordbruket skall vara mer likvärdiga i förhållande till konkurrenter i andra EU-länder.

4 Kemibolaget i Bromma

4.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat

Kemibolaget i Bromma är ett familjeföretag som grundades 1977 av Leif Lof och där numera sonen Fredrik Lof är företagets VD. Företaget har en miljöinriktad produktionsutveckling som har resulterat i både svenska och internationella utmärkelser. Företagets inriktning är att deras produkter ska medföra lägsta möjliga miljöpåverkan utan att ge avkall på produkternas effekt. Företaget tillverkar ett 100-tal olika produkter för den svenska och internationella marknaden.

I Kemibolaget som är moderbolag ingår tre andra företag, Kemipartner AB i Vadstena som är ett produktionsbolag samt försäljningsbolagen Provito och Ocean.

När det gäller Kemibolaget har omsättningen i förhållande till 2005 minskat något och uppgick 2008 till 41,5 miljoner kr, vilket ska jämföras med 45 miljoner kr för 2005. Antalet anställda har ökat från 21 till 23. Kemibolaget har som många andra företag märkt av den rådande lågkonjunkturen som medfört att deras försäljning sjunkit. För mer information om företaget se www.Kemibolaget.se

Företagets regelkostnader 2005 uppgick till ca 5,9 miljoner kr och skatteområdet var det område som medförde högst kostnader men företaget hade även betydande kostnader kopplat miljölagstiftningen.

Fredrik och Leif Lof på Kemibolaget i Bromma.

4.2 Utveckling av företagets regelbörda

Kemibolaget har inte några nya verksamhetsgrenar sedan det förra studien, utan verksamheten är densamma med samma typ av varor och tjänster. Företaget är också organiserat på samma vis som tidigare. Detta betyder att det i allt väsentligt är samma företag i båda studierna.

Vi har inom ramen vår inventering av regeländringar kommit fram till att det skett 18 ändringar. Fördelningen mellan olika områden framgår av tabellen 4:1.

Tabell 4:1 Antalet förändringar per område

	Ursprungligt antal krav	Antal förändringar
Arbetsmarknad	35	5
Miljö	26	5
Skatt	40	6
Bransch	4	2
Totalt	105	18

I tabellen 4:2 redovisas hur antalet ändringar fördelar sig på de tre kategorierna regelkostnader som vi utnyttjar inom ramen för projektet.

Tabell 4:2 Ändringar fördelat per regelkategori

Typ av regelkostnad	Procentuell fördelning av ändringar
Administrativa	55 %
Finansiella	35 %
Materiella	10 %

Rensat för variabler som kostnadsökningar, omsättningsökning etc. som hanteras i avsnitt 1.2 har regelkostnaderna utvecklats på följande vis mellan 2005 och 2008.

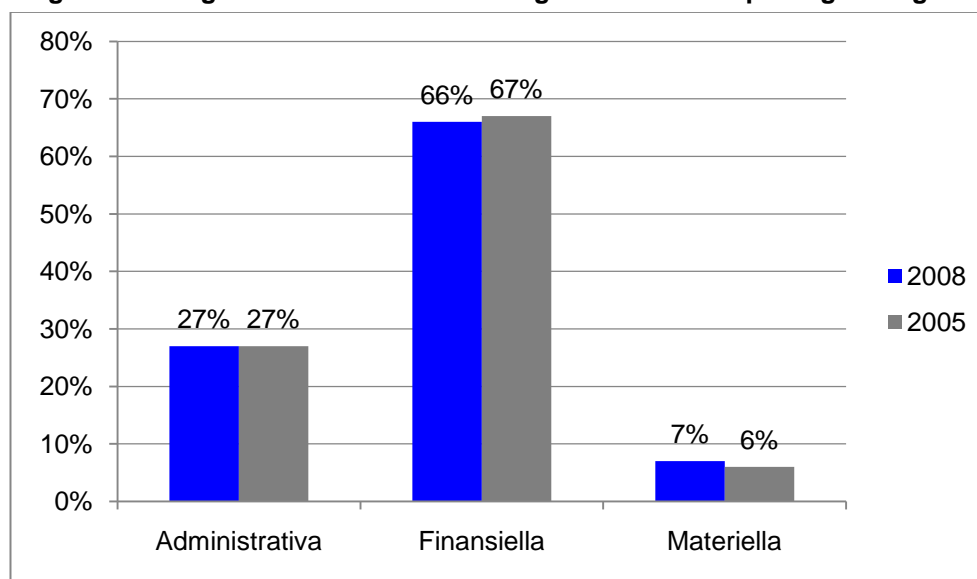
Tabell 4:3 Regelkostnader 2005 jämfört med 2008

	Regelkostnad 2005	Regelkostnad 2008	Skillnad (kr)
Arbetsmarknad	234 400	228 400	-6 000
Miljö	499 400	486 900	-12 500
Skatt	4 951 800	4 938 844	-12 956
Bransch	278 400	355 200	76 800
Totalt	5 964 000	6 009 344	45 344

Den totala ökningen av regelkostnaderna för Kemibolaget i Bromma kan beskrivas som marginell genom att regelkostnaderna 2008 är 0,8 % högre jämfört med 2005. Inom arbetsrätt, miljö- och skatteområdet är det minskningar, medan det är ökade kostnader på branschområdet, vilket totalt sett medför att regelkostnaderna ökar marginellt.

Det kan konstateras att sammansättningen av företagets regelkostnader är relativt lika som för år 2005. De administrativa kostnaderna står för 27 %, de materiella kraven står för 6 % och de finansiella kostnaderna står för 66 % av företagets totala regelkostnader 2008. I de två följande diagrammen åskådliggörs sammansättningen av företagets regelkostnader 2005 respektive 2008.

Diagram 4:1 Regelkostnadernas fördelning 2008 och 2005 per regelkategori

Av diagrammet framgår att förändringarna är så marginella att skillnaden endast är någon enstaka procentenhet.

Kommentar per område:

Arbetsmarknad: Totalt har förändringarna inom arbetsrätten inneburit en minskning på 6000 kr, vilket hör samman med borttagandet av den särskilda sjukförsäkringsavgiften. Det är således finansiella kostnader inom området som har minskat. Övriga förändringar som ägt rum på det arbetsrättsliga området har inte påverkat företaget:

Exempel:

- Kemibolaget arbetar i dagsläget inte med tidsbegränsade anställningar. Den förändring som skett i LAS har därmed inte påverkat bolaget.
- Företaget har under perioden inte behövt rehabilitera någon av de anställda. De förenklingar som genomförts inom området har därför inte påverkat bolaget.

Miljö: Ingen av de förändringar som ägt rum på miljöområdet har påverkat företaget:

Exempel:

- Enligt gällande miljö kvalitetsnormer hade företaget inte tidigare behövt göra några investeringar kopplat till detta. De förändringar som ägt rum kopplat till lagstiftningen har inte heller skapat behov av investeringar eftersom de inte berör företaget.
- Gällande de nya gränsvärdena för tillstånds- och anmälningsplikt enligt miljöbalken har företaget inte påverkats av de nya gränsvärdena. Däremot har företaget lyckats få ner kostnaderna kopplat till hanteringen beroende på att kommunen numera nöjer sig med att göra tillsyn kopplad till lagstiftningen vart annat år, mot tidigare varje år. Företaget har därmed fått lägre kostnader för förberedelser, resor etc. kopplade till tillsynen.

Skatt: Kostnaderna för skattområdet har sjunkit något. Totalt har förändringarna på skatteområdet reducerat regelkostnaderna med 0,2 %, och 0,3 % på skattområdet, vilket innebär att minskningen är ytterst marginell.

Orsaker till minskningen:

- Minskningen av regelkostnaderna för skatteområdet hänger samman med minskningen av arbetsgivaravgifter. Minskningen är tudelad:
 - En liten del handlar det om den generella minskning från 32,46 % vid ursprungsstudien som har minskat till 32,42 % under 2008.
 - Minskningen av arbetsgivaravgifter för anställda under 26 år från 32,46 % till 21,31 %.

Det är framför allt den andra förändringen som har fått genomslag, även om den bara har omfattat en anställd under 6 månader. Totalt ger sänkningarna en minskning på ca 12 900 kr.

Bransch: De regelkostnader som har ökat för Kemibolaget är kopplade till branschlagstiftningen. Brutto har branschlagstiftningen ökat den totala regelkostnaden med 1,3 % och 27,6 % för området. Anledningen till att det totala genomslaget inte blir större hänger samman med att andelen totalt sett är en liten del av regelkostnaderna.

Orsaker till ökningen:

- En av anledningarna till ökningen av regelkostnaderna på branschområdet är införandet av REACH. Företaget är nedströmsanvändare, vilket leder till att de kollar av att leverantörer har anmält sina produkter. Dessutom har 2 anställda med anledning av REACH gått sammanlagt 4 kurser för att få nödvändig kunskap om området. Införandet av REACH bedöms ha kostat Kemibolaget ca 500 timmar i internt nedlagd tid och externa kostnader för kurser. Detta ger en kostnad på 16 800 kr för 2008. Den totala kostnaden är egentligen högre, men fördelas över fem år eftersom den är att betrakta som en sorts investering i kunskap.

- Förbudet mot att använda fosfater har fått ett stort genomslag på företaget under 2008. Företagets bedömning är att de spenderat mer än 500 timmar på att förändra sina produkter som omfattas så att de även fortsättningsvis ska kunna säljas. Detta bedöms ha inneburit en kostnad på ca 60 000 kr för 2008. Den totala kostnaden är egentligen högre, men fördelas över fem år eftersom åtgärden förväntas kunna utnyttjas under den perioden.

4.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område

I samband med uppföljningsintervjuerna ställdes kompletterande frågor till företagen.

- Hur bedömer företaget att förändringar som trätt i kraft under 2009 eller därefter kända förändringar förväntas påverka verksamheten?
- Vilka är de viktigaste förändringarna som skulle behövas vidtas inom respektive regelområde för att företagets villkor skulle förbättras eller för att företaget skulle känna sig mer tillfreds med den rådande situationen?

I det fall företaget lämnat några synpunkter på ovanstående frågeställningar redovisas kommentarerna per område.

Arbetsmarknad

Kemibolaget menar att när det gäller jämställdhetsplan och lönekartläggning kommer reglerna som gäller från 2009 innebära att de inte längre omfattas av kraven. Detta kommer minska de administrativa kostnaderna något, men sett till kostnaderna för arbetsrätten som sådan är besparingen relativt begränsad.

Företaget ser ett behov av att införa en flexicurity-modell i likhet med den som finns i Danmark, där det är lätt att anställa och säga upp anställda vilket ökar flexibiliteten för företagen, samtidigt som arbetssökande erhåller höga bidrag för ökad trygghet. Kemibolaget menar också att rätten till återanställning borde avskaffas, eftersom det mycket sällan i praktiken finns en vilja eller motiv att återanställa de som sagts upp.

Miljö

Kemibolaget menar att de gärna skulle vilja se en ny miljöbalk, inte för att det nödvändigtvis skulle ge några direkt lägre kostnader, men för att dagens miljöbalk av företaget ses som "ett virrvarr av tyckande". Detta gör också att företaget i dagsläget måste anlita extern hjälp för att kunna tolka och förstå kraven.

Finansiering av Kemikalieinspektionen skulle Kemibolaget vilja se över. De menar att dagens avgifter till inspektionen gynnar de stora aktörerna jämfört med de små, eftersom den inte baseras på den mängd av produkter som släpps ut på marknaden. Företaget ifrågasätter även varför Kemikalieinspektionen ska finnas kvar i sin nuvarande roll och ha samma verksamhet, eftersom ECHO myndigheten bildats i Helsingfors och som i allt väsentligt arbetar med samma frågor. Här finns det utrymme för effektiviseringar och besparingar.

Skatt

Kemibolaget menar att varje enskilt bolag i koncernen sannolikt skulle kunna slippa revisionsplikten, men att för koncernen som helhet skulle kravet bestå, varför det i dagsläget är osäkert vad förändringen skulle kunna få för effekt. En annan anledning till att företaget ser ett motiv för att behålla revisionen är att banken sannolikt kommer kräva det vid kreditgivning.

Kemibolaget menar att sänkt arbetsgivaravgift skulle vara välkommet, eftersom det i nuläget är dyrt att anställa och ha anställda. På Kemibolaget räknar de med att ca 60 % av kostnaderna i företaget är personalrelaterade.

Företaget menar att 3:12-reglerna bör förändras så att det blir lika för alla typer av företag, oavsett om de är stora eller små, d.v.s. att det ska inte finnas några krav på att komma upp i vissa lönesummor innan utdelning kan tas ut.

Kemibolaget efterfrågar en skattelagstiftning som underlättar och uppmuntrar till investeringar. Exempelvis skulle detta kunna göras genom någon form av "riskkapitalavdrag", d.v.s. att företag får investera i ny teknik skattefritt. Företaget menar att borttagande av reavinstbeskattning skulle kunna sätta igång en lavin av investeringar. Det skulle t.ex. kunna göras genom föreningar med "affärsänglar", för att även mindre aktörer skulle kunna vara med och delta i investeringar i ny teknik.

Företaget ser ett problem med administration runt blanketter och praktiska förfaranden till mycket stor del beslutas på myndighetsnivå. Eftersom så mycket av de faktiska kraven skapas och fylls ut på myndighetsnivå blir det en form tjänstemannastyre, där det inte finns något helhetstänkande beträffande hur olika förfaranden kan förenklas och samordnas.

Bransch

Vid årsskiftet 2008/2009 infördes EG-förordning 1272/2008, den så kallade CLP-förordningen, där CLP står för "Classification Labelling and Packaging". För ämnen är de nya reglerna bindande från 1 december 2010 och för blandningar från 1 juni 2015. Kemibolaget har arbetat med CLP under 2009 och bedömer att man även kommer göra det under 2010. CLP innebär att varje original till etikett behöver göras om, vilket kostar ca 3 000 kr per styck i externa kostnader. Totalt har företaget ca 100 förpackningar, vilket ger en total extern kostnad på 300 000 kr. Till detta kommer ca 150 000 kr i interna kostnader, d.v.s. 450 000 kr totalt. Denna kostnad fördelas över 2 år vilket gör att kostnaden för 2009 blir 225 tkr och lika mycket för 2010.

Företaget ser ett behov av att införa branschanpassade regler kopplat till lagen om offentlig upphandling, LOU. Lagen omfattar företaget genom de krav som ställs vid offentliga upphandlingar. Utifrån Kemibolagets perspektiv skulle det vara mycket välkommet att standardisera offentliga upphandlingar på ett tydligare sätt. För ett företag av Kemibolagets storlek är det svårt att delta i olika upphandlingar genom att de krav som ställs är liknande men samtidigt unika från fall till fall. I praktiken har detta resulterat i att Kemibolaget inte längre deltar i offentliga upphandlingar eftersom det bedöms ta för mycket tid i anspråk.

Stora förändringar som t.ex. införandet av CLP-förordningen innebär mycket höga kostnader för ett företag som Kemibolaget. Företaget menar att det krävs betydligt djupare studier innan den här typen av kostnadsdrivande regler införs och det krävs

att de små företagens förutsättningar särskilt beaktas. Här menar företaget att det skulle vara välkommet med någon sorts stöd eller långa övergångstider.

Framförallt när det gäller branschlagstiftningen upplever Kemibolaget att det kan finnas särskilda skäl att dra nytta av den överstatlighet som EU innebär. Detta innebär t.ex. att det bör övervägas huruvida tillsynen kan hanteras på EU-nivå.

Generellt

Kemibolaget efterlyser en insamlingstid och ett samlingsställe för alla uppgifter till offentlig sektor.

4.4 Analys och slutsatser

Denna uppföljande studie visar att för Kemibolaget är det endast branschområdet där det skett några större förändringar av regelkostnaderna. Minskningen som skett på skatteområdet är inte obetydlig mätt i absoluta tal, men försvinner i sammanhanget. Samtidigt är sänkningen av arbetsgivaravgiften för anställda mellan 18 och 26 år den enskilda förändring som bidrar mest till sänkningen, trots att denna endast gäller en enskild person.

Minskade administrativa kostnader har företaget endast haft i ytterst marginell utsträckning. Exempelvis försvinner viss marginell administrativ kostnad när hanteringen av den särskilda sjukförsäkringsavgiften företaget betalade under 2005 försvann. Huvuddelen av kostnaden som försvann vid borttagandet var dock finansiell. Möjligheten att betala moms en tredje månad, vilket är en typisk administrativ förenkling, har inte inneburit någon praktisk skillnad eftersom detta måste göras varje månad av andra skäl.

Genomgången visar att företaget inte bara efterlyser enklare regler för sin egen skull, utan att förslagen även motiveras med att det skulle gynna företagsklimatet generellt i Sverige. Det som efterfrågas hänger också samman med en känsla av att de som mindre aktör inom en bransch har regler som slår hårdare mot dem än mot större aktörer.

Kemibolaget står 2009 inför ett antal regelförändringar som bedöms vara kostsamma. Dessa har inte tagits med i denna uppdatering eftersom de gäller regelkostnaderna för t.o.m. 2008. Uppdateringen visar att kostnader kopplat till regler kan påverkas genom annat än reglering eller indirekt genom reglering:

- Kostnaderna för tillsyn på miljöområdet har minskat, men detta beror inte på förändrad lagstiftning utan på ändrad tillämpning från myndigheternas sida.
- Ökade kostnader för avfall slår igenom indirekt. Här bedömer Kemibolaget att ökade krav på leverantörerna av tjänster som slår igenom på företaget. Detta betyder att det finns kostnader som i realiteten blivit högre för företaget men som endast indirekt kan kopplas till regelförändringar.

5 WelcomeGruppen

5.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat

WelcomeGruppen består av Welcome Hotel i Barkarby AB, Wärdshuset Lasse Maja AB och Riddersviks Gård AB. WelcomeGruppen bedriver verksamhet inom hotell, restaurang, konferens samt fest- och bröllopsarrangemang. Koncernen, som ägs och drivs av Claes och Catharina Roos, omsatte ca 37,5 miljoner kr och hade 32 årsanställda 2005.

Welcome Hotel är ett konferens- och affärshotell med 154 rum och 9 konferenslokaler och grundades 1985 av Claes Roos. Då hotellet öppnades var det Sveriges första ekonomihotell vilket fortfarande är den bärande affärsidén. Wärdshuset Lasse Maja från 1671 är ett förstklassigt värdshus med inriktning på affärs- och konferensluncher, fester och bröllop och ett klassiskt julbord i december. Riddersviks Gård från 1762 är en konferensherrgård med 24 rum och ett flertal konferenslokaler. WelcomeGruppen har sedan 2005 utvecklats genom att omsättningen ökat från 37.5 miljoner kr till 51.6 miljoner kr 2008. Antalet anställda har ökat från 32 till 36 st. Mer information om företaget kan erhållas via deras hemsida: www.Welcomehotel.se

WelcomeGruppen hade en total regelkostnad på ca 4,3 miljoner kr 2005. Kostnaderna för skatteområdet dominerar stort, men företaget har även betydande kostnader för avfallshantering, kontroll av arbetstid och egenkontroll av livsmedel.

Welcome Hotel är en del av WelcomeGruppen som ägs och drivs av Claes och Catharina Roos.

5.2 Utveckling av företagets regelbörda

Företaget har inga nya verksamhetsgrenar utan har samma typ av verksamhet under 2008 som vid ursprungsstudien. Organisationen är densamma idag som 2005. Detta betyder att det i allt väsentligt är samma företag vid båda studierna, om än något större vid uppföljningen. Vi har inom ramen vår inventering av ändringar kommit fram till att det skett 20 regeländringar. Fördelningen mellan olika områden framgår av tabellen 5:1.

Tabell 5:1 Antal förändringar per område

	Ursprungligt antal krav	Antal förändringar
Arbetsmarknad	35	5
Miljö	16	5
Skatt	40	7
Bransch	13	3
Totalt	104	20

I tabellen 5:2 redovisas hur antalet ändringar fördelar sig på de tre kategorierna regelkostnader som vi utnyttjar inom ramen för projektet.

Tabell 5:2 Ändringar fördelat per regelkategori

Typ av regelkostnad	Procentuell fördelning av ändringar
Administrativa	57 %
Finansiella	24 %
Materiella	19 %

Rensat för variabler som kostnadsökningar, omsättningsökning etc. beskrivet i avsnitt 1.2 har regelkostnaderna utvecklats på följande vis mellan 2005 och 2008:

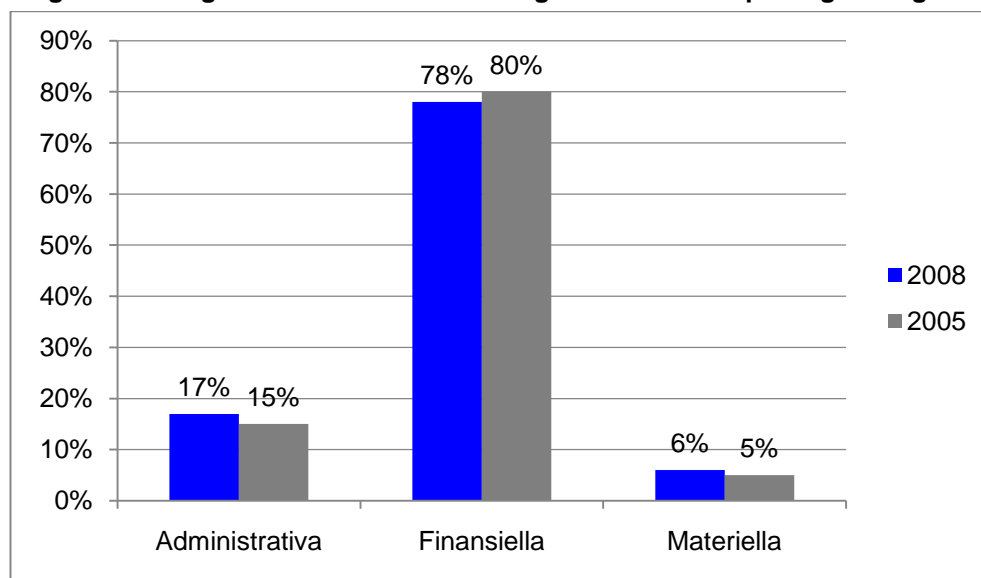
Tabell 5:3 Regelkostnader 2005 jämfört med 2008

	Regelkostnad 2005	Regelkostnad 2008	Skillnad (kr)
Arbetsmarknad	215 155	213 855	-1 300
Miljö	273 932	273 932	- 0
Skatt	3 696 697	3 311 112	- 385 585
Bransch	108 485	111 605	3 120
Totalt	4 294 269	3 910 504	- 383 765

Den totala minskningen av regelkostnaderna för WelcomeGruppen är ca 8,9 %. Ändringar inom arbetsrätts- och skattelagstiftningen har minskat kostnaderna där skatteområdet står för absoluta huvuddelen av minskningen. Miljölagstiftningen är oförändrad medan branschlagstiftningen ökat något.

Det kan konstateras att sammansättningen av företagens regelkostnader 2008 är relativt lika som för 2005. De administrativa kostnaderna står 2008 för 17 %, de materiella kraven står för 5 % och de finansiella kostnaderna står för 78 % av företagets totala regelkostnader. I det följande diagrammet åskådliggörs sammansättningen av företagets regelkostnader 2005 respektive 2008.

Diagram 5:1 Regelkostnadernas fördelning 2008 och 2005 per regelkategori

Av diagrammet ovan framgår att sammansättningen förändras något till följd att de finansiella kostnaderna minskat med 2 procentenheter.

Kommentar per område:

Arbetsmarknad: De förändringar som ägt rum på arbetsrättsliga området har resulterat i en marginell minskning av kostnaderna med 0,6 %.

Orsaker till minskningen:

- Borttagandet av krav på rehabiliteringsutredning får ett marginellt genomslag, men står för hela minskningen på området.
- Övriga förändringar inom arbetsrättsliga området har antingen inte påverkat företaget eller så har de inte märkt någon praktisk skillnad av förändringen. Exempelvis har borttagandet av krav på årlig sammanställning av ohälsa inte påverkat den tid man lägger ned utan den är densamma.
- Borttagandet av den särskilda sjukförsäkringsavgiften påverkar inte företaget eftersom de inte haft några sjukskrivna som gjorde att avgiften aktualiserats.
- Welcome har en stor andel visstidsanställda och uppger att företaget nu spenderar dubbelt så mycket tid på att hantera detta jämfört med tidigare. Ökningen går dock inte att hänföra till förändringen i lagstiftningen utan beror snarare på att företaget av andra skäl i större utsträckning prioriterar frågan och inkluderas därför inte.

Miljö: Ingen av de förändringar som ägt rum på miljöområdet har påverkat företaget.

Skatt: Största delen av minskningen av regelkostnaden för företaget kommer från skatteområdet. Förändringarna har inneburit en minskning av kostnaderna kopplade till skatteområdet med 10,4 % och totalt har detta bidragit med en minskning på ca 9 %.

Orsaker till minskningen:

- Minskningen av regelkostnaderna för skatteområdet hänger samman med minskningen av arbetsgivaravgifter. Minskningen är tudelad:
 - En liten del handlar det om den generella minskning från 32,46% vid ursprungsstudien som har minskat till 32,42% under 2008.
 - Minskningen av arbetsgivaravgifter för anställda under 26 år från 32,46 % till 21,31 %.
 - Den första sänkningen har endast bidragit med en minskning av de finansiella kostnaderna på 3 440 kr.
 - Den andra minskningen kopplad till sänkt arbetsgivaravgift för personer under 26 år har fått betydligt större genomslag på grund av personalsituationen i WelcomeGruppen. Av den totala lönesumman uppges att ca 40 % kan hänföras till personer under 26 år. Totalt innebär förändringen att kostnaderna för arbetsgivaravgifter minskat med ca 382 000 kr.
 - Kostnaderna har justerats för ökningen i antal anställda för att skapa jämförbarhet.
- Moms på konferenslokaler har förändrats så att ett hotells uthyrning av konferensutrymmen som erbjuder logi till konferensgäster nu beläggs med 25 % moms istället för tidigare 12 %. Förändringen har inte påverkat den administrativa tiden, då detta primärt endast handlar om att lägga om en parameter i ett system. Antalet momssatser är dessutom fortfarande detsamma.
- Förändringen av 3:12-reglerna har inte medfört någon förändring av de löpande administrativa kostnaderna. Däremot medförde det en engångskostnad på 5 timmar extra revisorstid för att utreda vad förändringen innebar.

Bokslut och årsredovisning: Totalt har kostnaden för bokslut och årsredovisning inte förändrats, trots att vissa krav har tagits bort vad gäller koncernredovisningskraven. Den främsta anledningen till att förändringen inte fått någon effekt för Welcome är bl.a. att banker fortfarande kräver koncernredovisning. Av samma skäl kommer företaget även fortsättningsvis att anlita revisor.

Bransch: Branschlagstiftningen har i motsats till övriga områden stigit under perioden, om än marginellt. Kostnaden för området har ökat med ca 3 000 kr eller 2,9 %.

Orsaker till ökningen:

- Ökningen beror uteslutande på de förändringar som infördes under 2007 kopplade till skyldigheten att föra personliggare där det ska framgå av liggaren vilka som arbetar vid varje tillfälle. Kravet gäller dock bara restauranger, varför endast en mindre del av Welcomes verksamhet omfattas. Totalt lägger den ansvarige ca 12 timmar per år på att kontrollera och gå igenom liggaren, vilket ger en kostnad om ca 3000 kr. Utöver detta lägger även personalen uppskattningsvis 15 minuter per dag på att registrera och avregistrera sig i liggaren, detta görs dock inte under själva arbetstiden och ingår därav inte i totalkostnaden.

5.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område

I samband med uppföljningsintervjuerna ställdes kompletterande frågor till företagen.

- Hur bedömer företaget att förändringar som trätt i kraft under 2009 eller därefter kända förändringar förväntas påverka verksamheten?
- Vilka är de viktigaste förändringarna som skulle behövas vidtas inom respektive regelområde för att företagets villkor skulle förbättras eller för att företaget skulle känna sig mer tillfreds med den rådande situationen?

I det fall företaget lämnat några synpunkter på ovanstående frågeställningar redovisas kommentarerna per område.

Arbetsmarknad

Den nya diskrimineringslag som trädde ikraft i samband med årsskiftet 2008/2009 och som bland annat innehåller den nya diskrimineringsgrunden ålder bedöms inte påverka WelcomeGruppen. Till stor del har detta att göra med att företaget i dagsläget har ett överskott av yngre personer och därför aktivt söker äldre personer.

Företaget ser ett behov av att ändra turordningsreglerna i lagen om anställningsskydd.

Miljö

Miljöreglerna berör endast i begränsad grad WelcomeGruppen, analysen av konsekvenser av ny lagstiftning har därför varit begränsad.

Skatt

Förändringar i 3:12-regler som trädde ikraft 2009 förväntas ge möjlighet till förmånligare beskattning men vad gäller de administrativa kostnader bedöms dessa inte påverkas.

Den generella sänkningen av arbetsgivaravgiften 2009 från 32,42 % till 31,42 % ger endast ett marginellt genomslag.

Varken ökade möjligheter till direktavskrivning av inventarier, skattelättnader vad avser moms inom fastighetsområdet, slopande av revisionsplikt eller företagshypotek förväntas ge några effekter vad gäller företagets kostnader.

Företaget finner att Skatteverket under åren har förändrats till det bättre. Deklarationsblanketterna och informationen kopplad till olika skyldigheter har blivit lättare att förstå och fylla i.

Bransch

Den 1 januari 2010 träder lagen om kassaregister (2007:592) i kraft. Lagen riktar sig till alla de som hanterar kontanta betalningar och innebär att berörda företag måste använda certifierade kassaregister som består av en speciell kontrollenhet med syfte att omöjliggöra manipulation. Welcome bedömer att denna reform kommer att innebära 50 000 – 100 000 kr i merkostnader. Av dessa utgör ca 50 % merarbete, medan resterande 50 % utgör investering i ett nytt kassasystem.

5.4 Analys och slutsatser

Sammanfattningsvis kan konstateras att de totala förändringarna under perioden är begränsade vad gäller administrativa och materiella kostnader. De finansiella kostnaderna har däremot justerats avsevärt under den undersökta perioden och är helt relaterade till förändringen av arbetsgivaravgifter.

Anledningen till att denna förändring har så pass stort genomslag är framförallt åldersstrukturen på de anställda inom Welcome Hotel, där ca 40 % av de anställda är under 26 år och därmed också omfattas av den största förändringen. Däremot kan det konstateras att den generella sänkning som gjordes under perioden får ett mycket begränsat genomslag trots företagets relativa storlek.

De förändringar som ägt rum inom momshanteringen visar också att omfördelningen mellan hur olika tjänster momsbeläggs i sig inte minskar de administrativa kostnaderna, utan att det fortfarande är antalet momssatser som avgör hur stora de administrativa kostnaderna blir.

Vid sänkta arbetsgivaravgifter är den förväntade effekten, på kort till medellång sikt, att den minskade kostnaden för en anställd person snabbt skall leda till att fler personer anställs. Detta förutsätter dock att det berörda företaget från början inte har ett optimalt antal anställda. WelcomeGruppen uppger dock att de inte skulle kunna bedriva sin verksamhet utan att ha rätt antal anställda, en minskning av kostnaden leder därför inte omedelbart till ökat antal anställda. Däremot ger den minskade kostnaden möjlighet till nya investeringar som i sin tur kan ge upphov till nyanställningar, denna effekt kräver dock längre tid för att slå igenom.

Av de förändringar som införs under 2009 och framåt är det på grund av WelcomeGruppens struktur framförallt kassaregisterlagen som förväntas påverka de totala kostnaderna som då kommer att öka. De förändringar som förväntas inom skatteområdet bedöms dock inte påverka verksamheten på något avgörande sätt.

6 Tranås Energi

6.1 Beskrivning av företaget och tidigare resultat

Tranås Energi AB bildades 1988. Bolaget ingår i en kommunal koncern under Tranås Stadshus AB, som är helägt av Tranås kommun. Företagets affärsverksamhet är att distribuera och sälja el, fjärrvärme och energitjänster. I dotterbolaget bedrivs även elhandel och elproduktion. Denna studie behandlar företagets fjärrvärmeverksamhet.

Fjärrvärmeutbyggnaden startade blygsamt 1968 med leverans till en skola och ett bostadsområde och har successivt byggts ut. Att producera och sälja fjärrvärme är en bransch som kännetecknas av mycket höga initiala investeringsbehov. Företaget investerade i en fast hetvattencentral 1978 och har idag ett fjärrvärmenät på c:a 45 km. Kundantalet har successivt ökat och närmar sig 1 000. Fjärrvärmeproduktionen uppgår till 140 GWh per år och företaget utnyttjar till 98 % träbränslen för produktionen av fjärrvärme.

Företaget är kvalitetscertifierat sedan 1998 och miljöcertifierat sedan 1999 som ett av de första energibolagen i Sverige. Tranås Energis miljöpolicy bygger på de fyra systemvillkoren. Verksamheten bedrivs i enlighet med visionen att nå det hållbara samhället. Ett exempel på konkreta miljöåtgärder är att företaget under 2006 medverkat till en laxtrappa förbi fallet vid Smedjeholmen, där Tranås Energis huvudkontor ligger, för att öppna för vandrande fisk uppströms ån. Mer information om företaget kan erhållas via deras hemsida www.Tranasenergi.se

När det gäller företagsutveckling från 2005 till 2008 så har företagets omsättning ökat från 57,7 till 60 miljoner kr och antalet anställda har minskat från 13,5 till 13.

Beträffande företagets regelkostnader var det framförallt skatteområdet, men även miljöområdet och regler kopplade till branschregler som medför betydande kostnader för företaget. NNR skattade 2006 företagets totala regelkostnader till ca 6,3 miljoner kr.

Tranås Energis kraftvärmeverk som producerar fjärrvärme och el.

6.2 Utveckling av företagets regelböda

Tranås Energi har inte några nya verksamhetsgrenar sedan den förra intervjun utan verksamheten består fortfarande av fjärrvärme, elnät och elhandel där fjärrvärme står för ca 35 % av omsättningen. Denna studie avser precis som vid den tidigare intervjun endast fjärrvärmedelen. Detta betyder att det i allt väsentligt är samma företag vid båda studierna, om än något större vid uppföljningen.

Vi har inom ramen vår inventering av ändringar kommit fram till att det skett 19 regeländringar. Fördelningen mellan olika områden framgår av tabellen 6:1.

Tabell 6:1 Antalet förändringar per område

	Ursprungligt antal krav	Antal förändringar
Arbetsmarknad	35	5
Miljö	23	5
Skatt	40	7
Bransch	14	2
Totalt	112	19

I tabellen 6:2 redovisas hur antalet ändringar fördelar sig på de tre kategorierna regelkostnader som vi utnyttjar inom ramen för projektet.

Tabell 6:2 Ändringar fördelat per regelkategori

Typ av regelkostnad	Procentuell fördelning av ändringar
Administrativa	52 %
Finansiella	33 %
Materiella	15 %

Rensat för variabler som kostnadsökningar, omsättningsökning etc. som vi redovisar i avsnitt 1.2 har regelkostnaderna utvecklats på följande vis mellan 2005 och 2008.

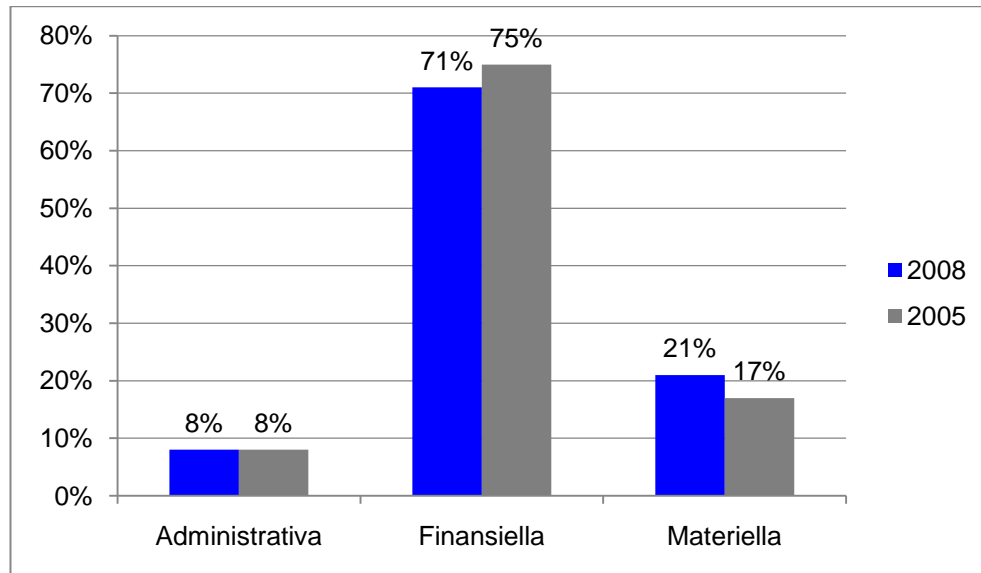
Tabell 6:3 Regelkostnader 2005 jämfört med 2008

	Regelkostnad 2005	Regelkostnad 2008	Skillnad (kr)
Arbetsmarknad	287 390	286 602	- 788
Miljö	781 819	781 819	0
Skatt	4 462 427	4 469 279	6 852
Bransch	727 837	1 082 240	354 403
Totalt	6 259 473	6 619 941	360 468

De totala regelkostnaderna för Tranås Energi har ökat med ca 360 000 kr eller ca 5,8 %. Den ojämförligt största ökningen står branschlagstiftningen för men även skattelagstiftningen har i viss mån inneburit ökade kostnader.

Det kan konstateras att sammansättningen av företagens regelkostnader är relativt lika som för 2005. De administrativa kostnaderna står 2008 för 8 %, de materiella kraven står för 21 % och de finansiella kostnaderna står för 71 % av företagens totala regelkostnader. I det följande diagrammet åskådliggörs sammansättningen av företagens regelkostnader 2005 respektive 2008.

Diagram 6:1 Regelkostnadernas fördelning 2008 och 2005 per regelkategori

Av diagrammet framgår att förändringarna är relativt marginella och skillnaden uppgår till några enstaka procentenheter.

Kommentar per område

Arbetsmarknad: Totalt har förändringarna inom arbetsrätten inneburit en minskning av de administrativa kostnaderna. Minskningen är dock så pass liten (ca 800 kr) att förändringen måste anses ligga inom felmarginalen.

Exempel:

- Tranås Energi arbetar i dagsläget inte med tidsbegränsade anställningar. Den förändring som skett i LAS har därmed inte påverkat bolaget.
- Företaget har under perioden inte behövt rehabilitera någon av de anställda. De förenklingar som genomförts inom området har därför inte påverkat bolaget.
- Dokumentation avseende risker i arbetsmiljön samt handlingsplaner har förändrats, vilket innebär en minskning av de administrativa kraven. För Tranås Energi har detta dock endast inneburit en mindre förändring på ca 3 timmar.

Miljö: Ingen av de förändringar som skett inom miljöområdet har påverkat Tranås Energi.

Exempel:

- Det elektroniska system som tagits i bruk för att upprätta en årlig miljörapport till tillsynsmyndigheterna har visserligen gjort att själva rapporteringen går fortare. Samtidigt upplevs dock att systemet blivit krångligare varför företaget total sett bedömer att detta inte gett någon skillnad.

Skatt: Totalt har ökningen inom skatteområdet varit ca 6 800 kr eller ca 0,2 % jämfört med skattekostnaderna i den ursprungliga studien.

Exempel:

- Förändringen i arbetsgivaravgifter har inneburit en minskning av de finansiella kostnaderna på ca 2 000 kr på årsbasis.
- I och med att Tranås Energi gör stora fjärrvärmeinstallationer omfattas de även av den omvända moms som införts för att stävja momsfusk inom byggsektorn. Totalt har detta resulterat i en ökning på 100 % avseende den löpande månatliga administrativa kostnaden, det vill säga från två timmar per månad till fyra timmar per månad.
- Koncernredovisningsregler gäller dock inte Tranås Energi varför förändringar inom detta område inte påverkat företaget.

Bransch: Den största förändringen för Tranås Energi gäller branschlagstiftningen, där kostnaderna ökat med ca 354 000 kr eller nästan 49 % jämfört med samma område i ursprungsmätningen.

Exempel:

- Under perioden har investeringar i nya elanläggningar gjorts. Investeringarna är kopplade till ellagen. Investeringen uppgår till ca 28 miljoner kr för att installera nya elmätare (23 miljoner kr) samt fjärrvärmemätare (5 miljoner kr) med högre mätnoggrannhet. Då denna studie endast avser fjärrvärmedelen tas endast 5 miljoner kr med i beräkningen. Mätarna skrivs av under en period om 15 år varför den årliga kostnaden därmed blir ca 330 000 kr.
- Under 2008 har regler tillkommit som innebär att Tranås Energi ekonomiskt måste särredovisa nätverksamhet, fjärrvärmeverksamhet samt annan verksamhet. Detta har inneburit att den löpande administrativa kostnaden för att upprätta årsrapporten för fjärrvärme ökat med ca 50 % och att den externa kostnaden för revision ökat med 100 %, totalt en merkostnad på ca 31 000 kr.

6.3 Synen på kommande förändringar och behov inom respektive område

I samband med uppföljningsintervjuerna ställdes kompletterande frågor till företagen.

- Hur bedömer företaget att förändringar som trätt i kraft under 2009 eller därefter kända förändringar förväntas påverka verksamheten?
- Vilka är de viktigaste förändringarna som skulle behövas vidtas inom respektive regelområde för att företagets villkor skulle förbättras eller för att företaget skulle känna sig mer tillfreds med den rådande situationen?

I det fall företaget lämnat några synpunkter på ovanstående frågeställningar redovisas kommentarerna per område.

Arbetsmarknad

Tranås Energi bedömer att den nya diskrimineringslagen som trätt ikraft under 2009 kommer att minska den administrativa tiden relaterat till denna lagstiftning. Framförallt är det kravet på att en jämställdhetsplan endast skall uppdateras vart tredje år som får genomslag. På grund av denna förändring bedöms den årliga administrativa tiden halveras, från 20 timmar till 10 timmar. Att inte tiden blir en tredjedel har att göra med att vissa delar kopplad till t ex lönekartläggning kommer att uppdateras löpande ändå. Det bör dock poängteras att jämställdhetsplanen gäller hela Tranås Energi och inte bara fjärrvärmedelen.

Miljö

Tranås Energi upplever att processen för att erhålla miljötillstånd tar för lång tid och för framtiden är det angeläget att handläggningstiderna förkortas.

Skatt

Av de förändringar som trätt ikraft under 2009 är det framförallt sänkningen av arbetsgivaravgiften som förväntas få en effekt på Tranås Energis finansiella kostnader.

Bransch

Under 2009 kommer fjärrvärmelagen (2008:263) att träda ikraft. En av förändringarna är att Tranås Energi än mer detaljerat kommer behöva uppge drifts- och affärsförhållanden. Detta bedöms komma att medföra betydande ökning av de administrativa kostnaderna. Tranås Energi uppger att det finns ägare till mindre företag som funderar på att sälja företagen på grund av denna förändring.

Företaget anser att de regler och uppgiftskrav som införs bör ha ett uttalat syfte och inte införas med hänvisning till vaga behov som ”bra att ha”. Tranås Energi har frågat ansvariga myndigheter och departement vad uppgifterna som skickas in med hänvisning till ellagen skall användas till. Företaget har dock inte fått något svar på frågan.

Företaget ser ett behov att myndigheterna samordnar sina uppgiftskrav eftersom det finns flera myndigheter som samlar in samma eller mycket snarlika uppgifter. Här menar de att det finns utrymme för effektiviseringar.

6.4 Analys och slutsatser

Tranås Energi är det företag där regelkostnaderna har ökat mest under den undersökta tiden. Detta beror på två faktorer. Tranås Energi omfattas inte av den sänkning som genomförts av arbetsgivaravgifter för personer under 26 år, då åldersstrukturen har en slagsida mot äldre anställda. Till detta kommer kraftiga förändringar i branschlagstiftningen som medfört ett omfattande investeringsbehov och som därmed också drivit upp de totala regelkostnaderna.

Detta innebär att det framförallt är materiella kostnader som driver regelkostnaderna, medan det i de övriga företagen ofta är de finansiella kostnaderna som står för den största förändringen. De administrativa kostnaderna har minskat ytterst marginellt.

De förslag till förbättringar som inkommit berör följaktligen framförallt främst branschlagstiftningen och endast i mindre utsträckning övrig lagstiftning.

7 Övergripande observationer

7.1 Generellt om förändringarna

De fem olika företagen har i olika utsträckning berörts av de förändringar av regler som vi identifierat och som legat till grund för vår uppföljningsstudie. I detta avsnitt avser vi att ge en mer samlad presentation av konstaterade förändringar av företagens regelkostnader och vad de beror på.

Sammantaget har företagen på ganska skilda sätt berörts av genomförda förändringar. Hos tre av företagen har förändringarna varit i det närmaste obefintliga totalt sett. Ett företag, Tranås Energi, har fått kraftigt ökade kostnader på grund av tillkommande krav inom branschlagstiftningen. För WelcomeGruppen har kostnaderna sjunkit med 8,9 %, hela minskningen är kopplad till sänkta arbetsgivaravgifter.

Generellt kan sägas att de största ökningarna är materiella medan de största minskningarna är finansiella. Att de finansiella kostnaderna minskat mest beror på att personalkostnader generellt är en stor kostnad för samtliga företag i ursprungsmätningen. De sänkningar som gjorts av arbetsgivaravgiften får därmed ett stort genomslag. Ökningarna av materiella kostnader är mer svårförklarad. En bidragande faktor kan vara att denna typ av kostnader inte haft samma fokus de senaste åren, eftersom nästan allt fokus från politiskt håll berört frågan om administrativa kostnader. En annan tänkbar förklaring är att företagen relativt sällan kommer i kontakt med materiella krav, men när de väl gör det handlar det om betydande kostnader.

För arbetsmarknadsområdet har de skillnader som ägt rum inneburit små förändringar för företagen. Ingen har haft ökade kostnader kopplade till arbetsrättsmarknadsområdet. Hos två av fem har kostnaderna inte förändrats alls. För tre företag har kostnaderna minskat mellan 0,3 % och 2,6 %. Hos det företag där den största förändringen skett, både i procent och absoluta tal, hänger detta samman med borttagandet av den skärskilda sjukförsäkringsavgiften, d.v.s. det är en finansiell kostnad som försvunnit.

Endast ett av företagen har haft ändrade kostnader kopplade till miljöområdet. Övriga företag har antingen inte berörts av de förändringar som ägt rum, inte märkt av dem eller hade redan innan de nya kraven trätt i kraft anpassat verksamheten på ett sådant sätt att de redan levde upp till de nya kraven.

På skattområdet har samtliga företag utom ett fått minskade kostnader, men för Transås Energi har den omvända momsens inneburit en ökad kostnad för hantering. Samtliga företag har påverkats positivt av de sänkta arbetsgivaravgifterna. I vilken utsträckning beror på hur personalintensiv branschen är och framför allt av hur stor andel av personalen som tillhör ålderskategorin 18 t.o.m. 25 år. För de företagen med stora sådana grupper, t.ex. WelcomeGruppen har sänkningen fått relativt stort genomslag.

Av naturliga skäl har kostnaderna för branschlagstiftningen utvecklats olika för de olika företagen, vilket följer av att detta är lagstiftning som är komplett olika för olika branscher. Det finns dock vissa likheter mellan företagen i den meningen att inget av företagen har sett sina regelkostnader sjunka sedan ursprungsstudien, utan i samtliga fall har de ökat och i tre fall ökat ordentligt, procentuellt sett.

Frågan om det är EU eller om det är svenska regler som påverkat företagen mest går inte kategoriskt av besvara. NNR konstaterar att förändringarna som sådana är relativt marginella. Vi bedömer därför att sammansättningen som vi identifierade under 2007 (Källa, se fotnot s.6) i huvudsak kvarstår. Oavsett om kraven härstammar från EU eller grundar sig på nationellt fattade beslut måste målet vara att kostnaderna för berörda företag ska vara så låga som möjligt.

Den förändring som medverkar till att sänka regelkostnaderna mest, utifrån vår definition, är sänkningen av arbetsgivargifter för ungdomar i åldern 18-26 år. I övrigt har flera företag kommit i kontakt med nya krav i lagstiftningen som medfört att kostnaderna ökat. En iakttagelse till följd av undersökningens resultat är att de åtgärder som genomförts främst tenderar att ha utgått från den politiska agendan och inte primärt från företagens faktiska behov.

7.2 Efterfrågade ändringar

När det gäller den mer framåtsyftande frågan om vilka regelverk som medverkade företag ser ett behov av att förändra skiljer sig förslagen en hel del från varandra. Men det finns även likheter. Inom t.ex. arbetsrättsområdet är de förändringar som efterfrågas främst av materiell karaktär, förslagen gäller anställningsformer och uppsägningstider, d.v.s. sådant som ligger utanför regeringens regelförenklingsarbete med administrativa kostnader.

Inom miljöområdet handlar förslagen mycket om att regelverket generellt sett är krångligt, men även om dess tillämpning från myndigheternas sida, d.v.s. att tolkningen bör vara den samma oavsett länsstyrelse eller handläggare, att det bör vara tydligt vad myndigheterna gör med de uppgifter de samlar in och att handläggnings- och prövningstiderna för olika tillstånd förkortas. Investeringar är i grunden något positivt för samhället och bör sålunda premieras, inte motarbetas.

Inom skatteområdet efterfrågas generellt olika typer av sänkningar av främst arbetsgivaravgiften, vilket torde vara naturligt, med tanke på vilken stor kostnad det är för alla de intervjuade företagen.

Eftersom branschlagstiftningen skiljer sig mycket åt mellan de olika företagen är det svårt att peka ut något specifikt som företagen efterfrågar, men en linje som kan skönjas gäller att de vill behandlas lika eller rättvist inom branschen och jämfört med andra branscher. Företagen vill m.a.o. ha ett regelverk som gör det lika krångligt eller kostsamt för alla, både inom sin bransch men delvis också jämfört med andra branscher.

För berörda företag är de politiska avgränsningarna till olika aspekter av regelverket av underordnat intresse. Om syften med processen är att stärka företagets konkurrenskraft finns det all anledning att i större utsträckning utgå från företagets perspektiv och prioritera de områden där enskilda företag eller företagskollektivet har stora kostnader.

8. Avslutande kommentarer och åtgärder

8.1 Kommentarer

Regler behövs i alla civiliserade samhällen och motiveras av skilda skäl såsom skydd av privat egendom, korrigera marknadsmisslyckanden, skydd av människor och natur, finansiering av kollektiva nyttigheter etc. Många grundläggande regler är en absolut förutsättning för att marknadsekonomin ska fungera på ett effektivt sätt. Den svåra frågan förknippad med utformningen av olika regler och val av styrmedel är att minimera de negativa effekterna. Det bör alltid eftersträvas att målsättningen ska nås till minsta möjliga kostnad för samhället.

NNR har valt att i begreppet totala regelkostnader inkludera de finansiella kostnaderna. Vi är mycket medvetna om att det finns en återföring av inbetalda skatter till företagskollektivet och även till anställda genom transfereringar. Det är dock i princip omöjligt att beräkna storleken på vilka medel som återförs till företagskollektivet som sådant och i synnerhet till enskilda företag. Beskattningen på företag är en kostnad som i likhet med andra kostnader förs vidare till priset på de varor och tjänster som produceras. Kostnaderna för olika skatter skiljer sig i detta hänseende inte åt från andra typer av kostnader som företagen måste räkna med i sin verksamhet.

Av de fem företagsexempel som redovisats i tidigare kapitel kan det konstateras att regelkostnaderna är ganska oförändrade mellan åren 2005 och 2008. Det gäller även om vi avgränsar frågan till enbart de administrativa kraven. En fråga som i detta sammanhang är relevant att diskutera är skälen till att regerings handlingsprogram gällande administrativ börda inte får större genomslag på företagens regelkostnader. Regeringen har enligt deras senaste handlingsprogram presenterat ca 400 åtgärder, se Skrivelse 2008/09 nr: 206. Av de förändringar som vi identifierat är ca 50 % relaterade till förändringar av de administrativa kraven, vilket vi tolkar som att regeringens arbete resulterat i ett flertal ändringar av olika krav. Det finns sannolikt ett flertal förklaringar som var och en kan förtjäna att mer i detalj belysas.

En väsentlig skillnad är att vi använder olika metoder för att värdera effekter av genomförda förändringar. Tillväxtverket använder den s.k. standardkostnadsmodellen (SCM) som antar att alla företag som kan beröras av ett krav under ett år också gör det. Vi däremot kvantifierar kostnaderna för de krav som företagen faktiskt hanterat under 2005 och 2008. En aspekt som nära ansluter till själva SCM metodiken är att det för vidtagna åtgärder kan uppstå metodmässiga besparingar som inte behöver åtföljs av samma verkliga besparingar på företagsnivå. Orsaken är att en genomförd ändring kan ha mycket marginell effekt på den totala tidsåtgången som företaget använder för att fullgöra hela kravet. Det medför att företaget i princip inte kan identifiera någon egentlig skillnad i tidsåtgång när de ombeds att värdera åtgärden.

En annan tänkbar förklaring är att regeringens åtgärder inte går tillräckligt långt och görs på fel områden, eftersom inga besparingar kan konstateras av de företag vi intervjuat.

I olika sammanhang poängteras vikten av att beakta den upplevda administrativa bördan, d.v.s. företagens subjektiva uppfattning av vad som upplevs vara de mest betungande kraven. Det visar sig att det sällan är samma regler som vid kvantifiering ger högst kostnader och som företagen samtidigt upplever vara mest betungande². Det finns sannolikt flera förklaringar till denna diskrepans.

En sådan förklaring är att företagen inte ser alla krav som något lagkrav, eftersom företagen ändå skulle göra det utan att staten reglerade området. Ett sådant tydligt exempel är redovisning som i ett företagsekonomiskt sammanhang anses högst väsentligt. Dessa typer av regelkostnader brukar internationellt benämnas för ”business as usual costs”. Motsatsen kan sägas vara den tid företagen ägnar sig åt att besvara t.ex. enkäter från olika myndigheter. Dessa upplevs vara mycket mer betungande även om den faktiska tidsåtgången är betydligt mindre än det som spenderas på redovisning. När det gäller just antalet enkäter har de medverkande företagen enligt vår kartläggning gemensamt besvarat 61 undersökningar under perioden 2006 – 2008.

Sannolikt är det få företagare som har en klar uppfattning om vilka totala kostnader de har för att följa samtliga regler och hur relationen ser ut mellan olika typer av regelkostnader, vilket är en lärdom som NNR gjort inom ramen för projektet. I flertalet fall underskattas de totala kostnaderna. Mot denna bakgrund är det inte helt enkelt att vidta åtgärder som dels beaktar vad företagen anser vara byråkratiskt i förhållande till de krav som påverkar företagets ekonomi mest.

Även om det är viktigt att arbeta med den upplevda bördan är det i ett samhällsekonomiskt perspektiv väsentligt att försöka minimera företagets kostnader som grundar sig på olika regelkrav. Givet att kostnadsmassan minskar kan resurser frigöras till andra ändamål, där alternativvärdet för företagen är högre än när de spenderas på olika regelkostnader. Ytterligare en väsentlig faktor som bör beaktas när det gäller faktiska kostnader är att de förs vidare till priset på de varor och tjänster som företagen säljer. I vilket utsträckning det kan ske beror på marknadssituationen och konkurrensförhållandena. Företagets faktiska regelkostnader har därmed en direkt koppling till företagets konkurrenskraft.

NNR har i det aktuella projektet valt att försöka skatta de direkta kostnaderna, men det bör även poängteras att det finns indirekta effekter kopplade till hur olika regler utformas och som påverkar företagets beteende. I förlängningen påverkas därmed även samhällsekonomin. Sannolikt finns det stora kunskapsluckor som bör kunna övervinnas genom att studera de indirekta effekterna och hur de påverkar förutsättningarna för att skapa betingelser för tillväxt. De indirekta effekterna kan t.ex. medverka till att investeringar inte sker och att företag inte anställer personal. Denna viktiga fråga är för svenskt vidkommande tyvärr ett område där det i princip saknas forskning. För en mer detaljerad diskussion om olika typer av regelkostnader, se Nyström 2007³.

² Se NNRs undersökning Regelbarometern, våren 2009 och Företagarnas undersökning Småföretagens regelbörda och irritationstoppen 2009. Undersökningarna finns på respektive organisations hemsida.

³ Rapporten, Reglerna och företagandet, Ratio 2007, Nyström Kristina. Rapporten finns bl.a. på www.nnr.se

8.2 Vad behövs för att skapa tillväxt?

I vår uppföljning av de enskilda företagen har vi frågat varje företag om vilka åtgärder kopplade till utformningen och innehållet i regelverket som de ser ett behov av att ändra. Ändringarna skall vara åtgärder som kan skapa bättre betingelser för att öka konkurrenskraften och skapa fler arbetstillfällen i det enskilda företagen.

En övergripande och viktig slutsats som kan dras är att företagen pekar på väsenligheten av att frågan om regler måste breddas till att omfatta fler dimensioner än administrativ börda. Företagen pekar i sina kommentarer på vikten av ändringar kopplade till de materiella och finansiella kraven. Frågan om administrativ börda har den historiska kopplingen till en diskussion om vilka avgränsningar som var framkomliga i Nederländerna i mitten på 1990-talet, där minsta gemensamma nämnare blev administrativ börda. Många länder har därefter påbörjat ett likartat arbete med samma inriktning. I många länder har det enligt vår vetenskap inte förts någon diskussion om vilka vinster som kan förväntas uppstå i ett samhällsekonomiskt perspektiv av ett arbete med likartad inriktning.

Från teoretiskt perspektiv går det att argumentera för att minskade transaktionskostnader i ekonomin borde skapa bättre förutsättningar för tillväxt, allt annat lika. Det förutsätter sannolikt att perspektivet för åtgärder är bredare än dagens definition på administrativ börda och att väsentliga flaskhalsar åtgärdas. NNR känner inte till någon empirisk studie som ex post kan påvisa ett samband mellan frågan om minskad administrativ börda och tillväxt. Däremot finns det internationell forskning som lyfter fram frågan om att institutionernas utformning och innehåll spelar roll en viktig roll för förutsättningar för tillväxt⁴ och även för möjligheterna att få fler svenska företag att växa⁵.

NNR finner att den processen som Sverige bedrivit under snart ett decennium fått frågan att mogna och det handlar om en mycket värdefull läroprocess där genomfört arbete definitivt inte ska betraktas som onödigt. Det har vidtagits flera åtgärder i rätt riktning. Våra företagsexempel visar emellertid att kostnaderna för att följa samtliga regler i tre av fem fall är oförändrade samt ökat och minskat i vardera ett fall. Vi är väl medvetna om att det handlar om enstaka företagsexempel, men vi anser att vår detaljerade genomgång ändå ger en klar indikation om grundnivån och utvecklingen mellan åren 2005 och 2008.

Mot denna bakgrund föreslår NNR i avsnittet nedan ett antal övergripande åtgärder som långsiktigt och sammantaget bör de kunna bidra till att sänka företagets totala regelkostnader.

⁴ Se t.ex. North, D. C (1990), *Institutions, Institutional Change, and Economic Performance*. Cambridge. Cambridge University Press

⁵ Se Henrekson, Magnus och Johansson, Dan (2009). "Competencies and Institutions Fostering High-growth Firms." *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 5(1): 1-80.

8.3 Åtgärder

1. Välj det alternativ som medför lägst kostnader för berörda företag.

I samband med diskussioner om valet av styrmedel och hur olika regler ska utformas finns det i många fall olika alternativa lösningar. Utredningar som föregår väsentliga ändringar presenterar i allmänhet ett förslag för varje fråga som ingår i kommittédirektiven. NNR menar att det är ett problem att det sällan förs en diskussion om alternativet som presenterats är det bästa möjliga för att lösa en given fråga. Utredningar borde i flertalet fall ges friare mandat att presentera alternativa lösningar i förhållande till vad direktiven idag uttrycker. I annat fall är risken stor att ansvariga politiker tror sig välja den bästa lösningen, men det är långt ifrån självklart, eftersom förslaget inte jämförts med några alternativ.

2. Utvärdera i efterhand vilka effekter olika regler haft.

Att besluta om vilka åtgärder som är mest lämpliga är förknippat med svårigheter av flera slag. Exempelvis är det svårt att veta vilken exakt effekt en åtgärd har för att förhindra föroreningar till luften och vilka konsekvenser det har för berörda företag. Ansvariga myndigheter har enligt flera olika lagar och regleringsbrev en skyldighet att inom ramen för sin s.k. tillsyn över lagen en tillhörande skyldighet att ”följa utvecklingen och föreslå förändringar”. Det finns i realiteten med andra ord ett krav på att löpande utvärdera effektiviteten i lagstiftningen, men tyvärr är det endast i undantagsfall som det görs. Det kan ifrågasättas om myndigheterna bör ha rollen att utreda sin egen verksamhet. Med tanke på det ringa antalet utvärderingar som presenteras finner NNR att ansvaret istället bör ligga på en mer oberoende part att genomföra denna form av utvärderingar.

Det finns även behov att studera effekterna av hela regelkomplex eftersom statliga utredningar nästan uteslutande får uppdraget att titta på förändringar. Genom tillvägagångssättet blir det allt för sällan en diskussion om helheten.

3. Inkludera forskningsvärlden gällande studier om effekter av olika regler och hur de påverkar företag.

Det finns runt om i världen forskare som intresserar sig för hur institutionerna i samhället utformas och som därmed behandlar frågor om effekterna av olika regelverk. NNR kan tyvärr konstatera att det för svenskt vidkommande knappast finns någon forskning inom detta område. Syftet med forskningen är att belysa institutionernas funktionalitet och effektivitet, vilket borde vara intressanta frågeställningar för flertalet politiker. NNR kan i detta perspektiv inte se några skäl till att inte bedriva en mer omfattande forskning av denna karaktär även i Sverige.

4. Bredda den systematiska diskussionen om regler.

En konklusion från NNRs projekt är att företagen har betydande kostnader för att fullgöra olika krav utöver vad som definieras som administrativ börda. Företagen ser inga skäl till varför väsentliga aspekter ska exkluderas från en systematisk diskussion om regler och dess effektivitet. Att det är politiskt mer komplicerat att diskutera frågor kopplade till de materiella och finansiella kraven behöver inte medföra att väsentliga frågor aldrig kommer upp på agendan. Det måste ligga i såväl statens som företagets intresse att komma fram till så effektiva lösningar som möjligt.

5. Anlita extern expertis som kan vara behjälplig med kunskaper om lämpliga metoder och tillvägagångssätt för att genomföra kvalificerade konsekvensanalyser.

I Sverige finns det väl beskrivet vad som ska som besvaras när det gäller innehållet i konsekvensanalyser. Den svåra frågan är dock ”hur” frågorna ska besvaras. I många fall kan det handla om komplexa frågeställningar där det krävs betydande metodstöd för att kunna belysa frågan om förväntade konsekvenser på ett kvalificerat sätt. En annan relevant åtgärd som kan vara värd att lyfta fram är ökad användning av extern expertis i form av konsultfirmor och även experter från den akademiska världen.

Medverkande

Näringslivets Regelnämnd

Jens Hedström, VD och ansvarig utgivare

Tomas Lööv, projektansvarig och rapportförfattare

Arkitraven

Christian Rutz, konsult

Daniel Winqvist, konsult

Näringslivets Regelnämnd

Näringslivets Regelnämnd, NNR, bildades 1982 och är en oberoende, politiskt obunden ideell förening helt finansierad av sina medlemmar. Bland medlemmarna finns 15 svenska näringslivsorganisationer och branschförbund som tillsammans representerar drygt 300 000 företag. Det betyder att NNR talar för mer än en tredjedel av alla aktiva företag i Sverige, i alla branscher och av alla storlekar. NNRs uppgift är att förespråka och verka för enklare och mer företagsvänliga regler samt en minskning av företagens uppgiftslämnande i Sverige och EU. NNR samordnar näringslivets granskning av konsekvensanalyser av förslag till nya eller ändrade regler samt koordinerar näringslivets regelförenklingsarbete på nationell- och EU-nivå. Detta fokuserade verksamhetsområde gör att NNR är unikt bland näringslivsorganisationer i Europa. Mer information om NNR finns på www.nnr.se.

Näringslivets Regelnämnd, NNR
Box 55695
102 15 Stockholm
Telefon: 08-762 70 90
Fax: 08-762 70 95
E-post: info@nnr.se
Hemsida: www.nnr.se